PROSLAVA OBLJETNICE OBRANE KORČULE

1571 - 1971

LANTERNA SVETOG MARKA

DOBROJ GOSPI OD OTOKA

župljanima - prijateljima - čitaocima

posvećuje

ŽUPSKA ZAJEDNICA - KORČULA

GRADSKA KNJIŽNICA U KORČULI
Br. invent. D- H 136
Struka 949.793

LJUBLJENIM KORČULANIMA

O 400. GODIŠNJICI OBRANE NJIHOVA GRADA OD TURAKA

Nad gradom Korčulom ponosno se izdiže i dominira s tornja sv. Marka, Kristov Križ.

Taj križ na tornju, koji neminovno privlači na sebe prve poglede svakog posjetioca Korčule, nezamjetno nameće dojam da je to središte i stožer toga divnoga grada i života njegovih stanovnika.

Nekoć je to sigurno bilo stvarno tako. Križ nad gradom nije bio samo puki simbol, nego je taj Križ, zajedno sa svim onim što on simbolizira i sa svim onim na što on obavezuje, bio organski i snažno uklopljen u svakodnevni osobni, obiteljski i društveni život Korčulana. I upravo to je bilo ono, što je osposobilo davne pređe današnjih stanovnika Korčule i za onaj junački podvig koji su, prije 400 godina, pregorjevši i sam život, ustali na obranu dragog grada i, unatoč nadmoći bijesnog napadača - protivnika Križa i sljedbenikâ Križa, uspjeli obraniti i sačuvati za sebe i za svoje potomstvo i najveće svoje blago, svoju kršćansku vjeru, i, zajedno s tim blagom, brojne vjerske i kulturne svetinje, kojima se grad i danas ponosi.

Povijest bi morala biti učiteljica života! . . .

* * *

Sv. Otac Pavao VI u jednoj od posljednih audijencija postavio je ovo pitanje: Da li u našim osobnim savjestima još uvijek gospoduje ovo tragično i ujedno svijetlo drvo Križa? — Ili je možda razapeti Krist postao i za nas »sablazan i ludosti« kao što je to bio za one Židove i Grke što ih spominje sv. Pavao?

Proslava 400. obljetnice obrane Korčule od protivnika Križa treba da bude jedan snažni poticaj svakom Korčulaninu i prijatelju Korčule da se zamisli nad tim pitanjima i da položi sebi iskren i točan račun o tome, da li njegov svakodnevni život — osobni i obiteljski i onaj u široj zajednici, u društvu — nosi na sebi jasan pečat Križa, to jedino sigurno jamstvo da smo stvarno, a ne samo po imenu, sljedbenici Onoga koji je, po božanskoj odluci, jedanput za uvijek uz Križ povezao otkupljenje čovjeka i njegovu vremenitu i vječnu sreću.

Presudnost uloge Križa u svakodnevnom životu Kristovih sljedbenika! To je nadasve aktuelna tema, osobito danas, u ovom sekulariziranom i desakriliziranom svijetu, u ovoj civilizaciji tehničkog pogresa i materijalnog blagostanja uz koje je, nažalost, povezano jedno pravo novo poganstvo, jedno strahovito propadanje pravih duhovnih i moralnih vrednota i kršćanskog ćudoređa, jedan praktični materijalizam i hedonizam, koji zazire od svega što ne pogoduje prohtjevima niže čovjekove naravi, i izbjegava s odvratnošću sve što miriši na osobnu žrtvu, na prihvaćanje osobnih napora i borbe sa samim sobom, na suzbijanje i zauzdavanje vlastitih nižih i neurednih poriva, na samostegu — jednom riječju: na Križ. Sami tradicionalni termini odricanja, mrtvenja, svladavanja sebe — nekoć toliko cijenjeni u kršćanskoj duhovnoj nauci — danas su i od kršćana gledani kao izražaj nekakve zastarjele monaške srednjevjekovne askeze.

Zaboravlja se tako da Krist ponavlja još i danas, svakome od nas, jedan niz apsolutnih uvjeta, bez alternative, u kojima je, među prvima, kategorički poziv na odricanje samih sebe i uzimanje Križa svaki dan i na vjerno slijeđenje Krista sve do Kalvarije, sve do razapinjanja i pokapanja.

Princip Križa, trpljenje i odricanje nije princip neke propale, preživjele i zastarjele ascetike; on je skrajnje aktuelan i snažno zahtjevan još i danas, jer nije preživjela ni zastarjela Kristova poruka, u koju je onaj kategorički poziv uvršten kao integralni dio, kao bitni substrat. Mijenjaju se mentaliteti, kulture, način i stil života . . . ali Krist ostaje sa svojom doktrinom i svojim naučavanjem, kao jedini Spasitelj i Otkupitelj čovječanstva i svakog čovjeka napose.

Pred propadanjem moralnih i duhovnih vrednota, pred propadanjem autentičnoga kršćanstva među današnjim ljudima, Križ-simbol trpljenja i boli, ali i otkupljenja — mora

biti vraćen u središte kršćanskoga života. Horizontalizam novoga humanizma mora ponovno zadobiti svoju vertikalnu dimenziju, dimenzjiu simboliziranu Križem.

Samo ljudi vjerni Križu i svemu onome što simbolizira Križ obranili su nekoć i spasili Korčulu. Samo takovi ljudi obranit će i danas i ubuduće taj dragi grad od duhovne i ćudoredne propasti koja mu danas više nego ikada prije prijeti.

Korčula, naime, nije izolirana od suvremenog svijeta; ona je, štoviše, radi svoje ljepote i privlačnosti i svoga turističkog značaja, više povezana s tim svijetom i više izložena njegovim utjecajima, nego li toliki drugi gradovi.

Posljedice toga: Opasnost koja prijeti Korčuli i njezinim najvećim svetinjama u ovom današnjem svijetu, dale ko je veća i trajnija od opasnosti s kojom se morala suočiti prije 400 godina.

Zato se danas traži i jedan daleko veći heroizam — svakodnevni heroizam dosljednoga kršćanskog života provođenoga u sjeni i pod geslom Križa — od svih onih kojima je istinsko dobro toga lijepoga grada i njegovih stanovnika doista na srcu.

Dragi Korčulani, potomci heroja, budite i danas heroji! Heroji kakvih treba današnji svijet i Crkva koja živi u tom svijetu!

Vaš o. Severin

DOBRODOŠLICA

(IZREČENA OD PUKA NA AKADEMIJI)

Znamenje Neba*

gori danas u ovom gradu.
Sunce u kamenu,
nebo u oku,
žari . . .

donijeli vas vali.
Evo vam ruke,
evo srce.
grada koji slavi.

Zakitimo se,
uzvanici, slavljenici,
u Znamenju neba.
Na oružje:
ljubavi široke,
dobrote duboke.

Vojsko naprijed:
u grad,
na zidine,
u katedralu:
raširite slavu,
uzavrela ulja,
raspletene kose.

Udahnite dim mužara,
potražite sapeti vapaj u zidinama . . .
dozivanje u noći,
u zori:
glas za spas.
Ostanite s nama,
u Znamenju neba.

Luka Depolo

* Gospina prisutnost nad Korčulom u događaju od 15. VIII 1571.

RADOSNI POZDRAV SVIMA

Gospodine Metropolito, dragi naš Ordanariju, gospodo Biskupi, braćo svećenici, uzvanici, gosti i braćo vjernici Korčulani!

Radost se danas nastanila u ovoj našoj starodrevnoj Katedrali. Radost je na našim licima, radost u našim srcima. Vjerujem da je radost i na kostima naših djedova koji ovdje, pod ovim pločama leže. Radost je u stotinama i tisućama naše braće diljem cijelog svijeta — koji u ovom času zajedno s nama proživljavaju sreću jubilarne proslave spasa, života, identiteta ovog našeg ljubljenog grada, ovih naših svetinja, naših obitelji, a iznad svega naše Vjere, duhovnih vrednota, svetih tradicija što su nam sve predali naši djedovi tokom stoljeća, a što sačuvasmo do danas, do ovog časa.

Uzvišena i odlična gospodo i braćo, otvaramo toliko željkovani Jubilej - proslavu 400. god. obrane Korčule od Turaka!

Naša prva misao leti Njoj — našoj čudotvornoj zaštitnici Gospi od Otoka-Gospi Badijskoj. Njoj, koja je pred 400 godina na svoj blagdan Uznesenja lebdjela nad ovim gradom i zaštitila onu neznatnu šačicu naših djedova i naših otočana koji su branili ove zidine i svetinje. Neprijatelj je otjeran, grad spašen, vjera sačuvana, a duhovne vrijednosti uzdržane do danas sa željom iznad svega da ih predamo mlađoj generaciji koja će ih sprovesti kroz budućnost.

To je naše lice, to je naša osobnost, to je ona bitna vrijednost ovog »kamenog cvita-famoze Korčule«, ove ljepotice Jadrana.

Posebno smo sretni da u svojoj sredini pozdravljamo ovako prvi put Metropolitu-Splitskog nadbiskupa Msgra Franu Franića. Slično tomu Korčula doživljava da nakon 415 godina prima u svojoj sredini Šibenskog biskupa kao ono

god. 1446. kada je na dan sv. Vlaha došao k nama iz Šibenika biskup J. Savergnano da nam posveti Katedralu. Radujemo se i g. Biskupu susjednog Hvara koji je sve do pred 600 godina bio otac vjernika otoka Korčule. A dakako, naše se srce na posebni način rastvara prema našem Ordinariju biskupu Dubrovačkom koji na svojim leđima nosi sve nas, koji s nama suosjeća u našim mukama, s nama trpi, iako nije vičan pokazati što sve čini kako bi se lice ove naše katoličke i tradicionalne Korčule sačuvalo u mogućim granicama odredaba postkoncilske Crkve.

Uz gg. Biskupe zahvalno pozdravljamo delegata Kotorske biskupije Msgra don Gracija Brajkovića, nadbiskupskog Vikara Msgra don Srećka Vukovića, Msgra don Karla Kapursa Vikara dubrovačkog, našeg ljubljenog i mučeničkog don Pava Pošu, preč. gg. Dragutina Kocipera župnika iz Zagreba, dr. Mirka Ceci i don Romana Giericevicha profesore u Italiji, kao i svu braću svećenike iz Splita, Dubrovnika, Hvara, Šibenika i s našeg Otoka — neka nad svima bdije Božji blagoslov.

Pozdravljamo i naše odlične uzvanike ovdje prisutne: prof Jakšu Ravlića, dr Vinka Foretića, dr Cvitu Fiskovića, prof Petra Šegedina i mnoge druge.

Sa zadovoljstvom pozdravljamo i zastupnike naših Narodnih vlasti i društvenih organizacija koji s nama dijele ovo slavlje.

Konačno pozdravljamo i sve vas, naše vjernike, Korčulane: vas koji na svojim leđima nosite »teret dana«. Ponajprije najbliže nam suradnike: starinu našeg don Joza Gerićića, don Boža Baničevića, Redovnike, Časne sestre, Crkovinare, Bratovštine s njihovim Prokurama, Banku Sv. Jozipa. Na posebni način pak Pastoralno vijeće koje je na svojim leđima iznijelo najviši teret obaveza.

Neka ovaj Jubilej ostane u povijesti i u našim srcima ka trajni spomen naše prisutnosti na ovoj zemlji i kao takovi da smo svoje lice pokazali svima, osobito pretstavnicima Božje Crkve s voljom da želimo tu ostati i novoj generaciji kroz žrtvu i darivanja sve predati što smo od djedova primili.

I. M.

U ime

PASTORALNOG VIJEĆA ŽUPSKE ZAJEDNICE-KORČULA

preč. Gospodi
Msgru dr Frani Franiću, Nadbiskupu-Metropoliti,
Msgru dr Severinu Perneku, Biskupu-Ordinariju,
Msgru Josipu Arneriću, Biskupu,
Msgru Celestinu Bezmalinoviću, Biskupu;
Msgru Graciju Brajkoviću, Delegatu,
O. dr Jerku Bakotinu, Delegatu;

vlč. Gospodi
Prelatima, Svećenicima, Redovnicima, Redovnicama;

ugl. Gospodi
Predstavnicima Vlasti i Organizacija;

cij. Gospodi
Naučnog, kulturnog i društvenog života;

dragoj Gospodi
Gostima, hodočasnicima, braći i prijateljima;

Dobrotvorima
Alfredu Palu, ak. slikaru, Vinku Fabrisu, ak. kiparu, Luki Depolo, PTT-Dubrovnik, Mjesnoj Zajednici - Korčula, Brodogr. »Korčula«, hotel. pod. »Korčula« i »Turistprogres«, trg. pod. »Gradina« i mnogobrojnim pojedincima iz svijeta, domovine, grada;

Sredstvima javnog saobraćanja
Radio-Vatikan, novine »Glas koncila«, »Slobodna Dalmacija«;

Tiskarskim poduzećima
»Franjo Kluz« Omiš, »Štamparija« Korčula;

časnoj Zajednici
Sestara Dominikanki Zavoda »Anđela Čuvara« i III Reda-Dubrovnik

ljubljenoj Braći
župljanima, sugrađanima, Pjev. zboru, suradnicima, pomagačima u Katedrali, dvoru, u gradu;

S V I M A
NEKA JE TRAJAN SPOMEN NAŠE DUBOKE ZAHVALNOSTI

tajnik:
Blagoje Kapelina

pretsjednik:
don Ivo Matijaca

BILO JE OVAKO

Zahvaljujući dobrom Bogu i Preblaženoj Bogorodici, uz zalaganje cijele naše Župske zajednice završene su Svečanosti jubilarne proslave 400 god. Obrane Grada i otoka Korčule od Turaka.

PRIPREME

U svom uobičajenom izvještaju na kraju 1970 god. Opat je obavijestio Župsku zajednicu, da će u 1971. god. Korčula svečano proslaviti 400 obljetnicu obrane grada od Turaka. Time je zapravo počela ova naša Jubilarna godina, koja se slučajno, a ipak simbolički lijepo uklopila u opće Marijansko slavlje Hrvata u 1971 god., povezano sa svjetskim Marijološkim i Marijanskim kongresima.

Neposredne pripreme za Proslavu počele su konferencijama svećenstva našeg Dekanata, koje su raspravljale o organizaciji proslava na cijelom Otoku. Nakon toga održan je sastanak Pastoralnog vijeća Korčule 23. svibnja. To je ujedno bio prvi radni sastanak tog Vijeća osnovanog u 1970 god. Dakako — začetnik, pokretač, duh i srce svega bio je kao i uvijek Don Ivo. On je zamislio i predložio tok cijele Proslave i sve bitne poslove i probleme povezane s tim. Da bi cjelokupna organizacija bila što bolja osnovan je posebni manji, Odbor za proslavu, koji je imao, neposredno voditi pripreme. No zapravo je u tome bilo na ovaj ili onaj način angažirano svih tridesetak članova Vijeća, jer je svatko želio doprinijeti općem slavlju. Evo samo nekih podataka koji to ilustriraju: samo u mjesecu kolovozu Vijeće se u širem ili užem sastavu sastalo četiri puta, iako je većina članova u to

vrijeme vrlo zauzeta, jer najveći dio naših ljudi živi od turizma i iznajmljivanja soba. Ili drugi podatak: korespondencija s obavijestima i pozivima na Proslavu obuhvatila je ne samo cijelu Dalmaciju, nego i cijelu Hrvatsku, te je odposlano na stotine pisama.

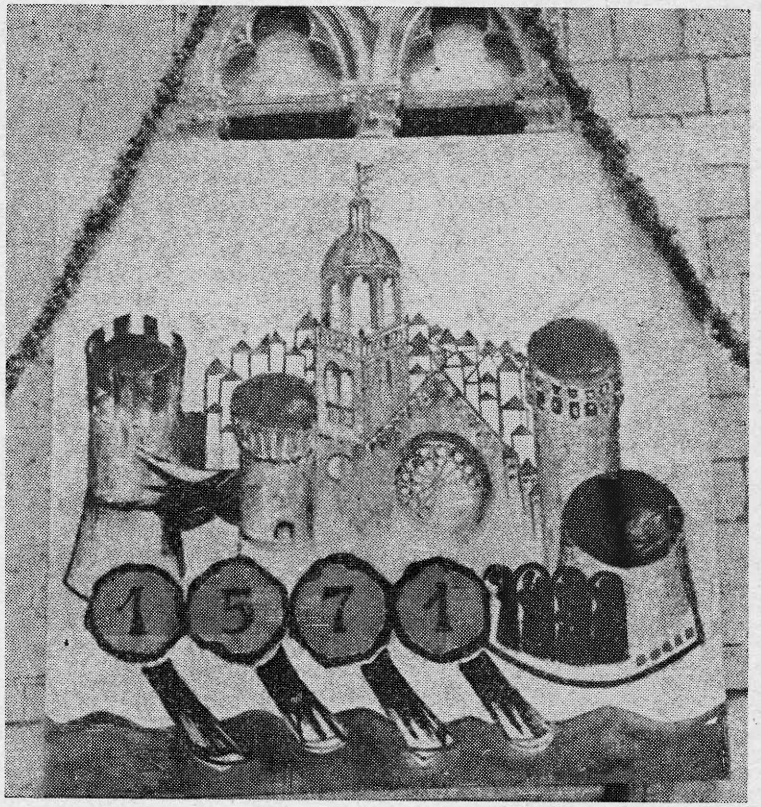

LUKA DEPOLO: PANEAU PROSLAVE

U V O D

Kao duhovna priprema za Proslavu, u Korčuli je na posebni način proslavljena Gospa od Utjehe (31. V.), te Gospa od Snijega (5. VIII.), kada je u kapeli Gospe od Ploča pred Općinom održana rana Misa i pod njom čitana propovjed

koju je Arhiđakon Rozanović održao na istom mjestu i istoga dana prije 400 god. pozivajući Korčulane da ostanu u gradu i da ga brane.

Na veliku Gospu (15. VIII) - dan obrane Grada - prenesena je procesionalno slika Gospe od Otoka iz Katedrale u crkvu Svih Svetih, gdje je ostala do Proslave.

Cijeli Otok pak pripremio se za Jubilej na blagdan Gospe Čarskoga Polja (25. VII.), koji je posebno svečano proslavljen uz sudjelovanje mnoštva hodočasnika s cijelog Otoka i susjedstva.

P R O P A G A N D A

Prošli broj »Lanterne« posvećen štovanju Bogorodice u gradu i na otoku Korčuli donio je program Proslave, te popis onoga što je za propagandu i uspomenu spremljeno za Proslavu: Plakati i zidne naljepnice koji su razaslani po otoku i izlijepljeni po Korčuli, spomen-plakete i spomen-značke (rad akadem. kipara Vinka Fabrisa), poštanski pečat odobren od Uprave PTT za dan Proslave (rad akad. slikara Alfreda Pala), spomen kuverte, te knjižica: Rozanović: Obrana Korčule, koju je za ovu prigodu ponovo sa latinskog preveo don Ivo Matijaca, a izdala naša Župska zajednica.

Pripreme su tekle po programu, iako se zadnjih dana osjećala užurbanost pa i izvjesna nervoza: u zadnji trenutak iskrsnuo je niz nepredviđenih problema i poslova, a željeli smo da sve ispadne najbolje, na zadovoljstvo i domaćina i gostiju.

Dakako nemoguće je zamisliti da bi Pastoralno vijeće samo moglo izvršiti i provesti sve potrebno, da nije naišlo na suradnju i svestranu pomoć velike većine vjernika Grada.

Na pr.: bilo je ponuđeno preko 100 kreveta za besplatan smještaj gostiju, domaćice su se potrudile te ispekle i darovale slatkiše za počast hodočasnika, i mnogo drugih manjih i većih usluga . . .

T R O D N E V L J E

Neposrednu duhovnu pripremu za Slavlje dalo je Trodnevlje u Crkvi Svih Svetih, održano pred slikom Gospe od Otoka. Program Trodnevlja imao je svoju shemu: opširna Služba riječi, psalmi, pjesme, aklamacije i molitve vjernika,

te propovjedi don Stanka Lasića, župnika Smokvice (svih nas je oduševio!). Teme liturgije bijahu: Gospa-ljubav, Gospa-mir, Gospa-rad. Po prvi puta u Korčuli u Službi riječi sudjelovali su članovi Župske zajednice: muževi, žene, mladići i djevojke.

U subotu 11. IX. prije podne održan je susret bolesnika i staraca s Gospom i Kristom u crkvi Svih Svetih. Organizaciju su preuzeli članovi Banke sv. Josipa, ali ne samo oni, jer se u tom dirljivom susretu angažirao niz članova Zajednice, dapače svi oni koji su bili nazočni u crkvi.

SUBOTNJE JUTRO

»Subotnje jutro osvanulo je oblačno, ali bez kiše. Vrijeme nam dakle neće pokvariti Susret. Pohodili smo mnoge, pa mnoge i očekujemo. Sa strepnjom smo gledali prazne klupe crkve Svih Svetih: hoće li se odazvati našem pozivu, dali će ispuniti ove klupe? Crkva nam je u tom iščekivanju izgledala prevelika, sa previše klupa . . . Mislili smo: nije starcu lako ostaviti svoju tihu sobu, svoj komoditet pa ući u auto, dovesti se do Rampade, doći među ljude i poslije dugo vremena biti opet u društvu mnogih.

Međutim u 10 sati stigao je prvi kombi, pa za njim još nekoliko automobila. I tako: tko autom, tko praćen pod ruku- stizali su jedan za drugim. Crkva se ispunila do posljednjeg mjesta. Bili smo presretni. Došli su nam oni bez kojih naša proslava ne bi bila potpuna! U prvi mah izgledali su nam zatvoreni, umorni, ali ne, oni su samo malo uzbuđeni. Svi su bili u svečanim odijelima. A kada je prvi umor nestao s lica, kada su se smjestili u klupe, onda smo na njihovim licima opazili neku divnu vedrinu, mir koji osvaja. Razmišljajući o tom sjetismo se jedne crtice iz pisama Ivana XXIII. kad kaže: »Starci imaju vedru sigurnost te ne napuštaju pustinju, jer znaju da se posvuda otvaraju putevi za onaj susret duša i zasluga koji traje vječno . . .«

Kroz ove misli smo ih gledali i izgledali su nam sveti. Bilo je tu teških bolesnika, koji svetačkim strpljenjem nose svoju muku. Svi bijahu sretni i smireni pred dragom Gospom od Otoka i u jedinstvu s Kristom Euharistijskim . . .

Mi smo uvijek skloni tražiti Boga izvan čovjeka: u ljepoti neba, u veličanstvenim vrhuncima, u tišini šuma, u tajni noći. Međutim Božje lice sja pravo i nepatvoreno tek s čovjekova lica . . . Pomislismo: doista treba da što češće organiziramo ovakve svete Susrete.«

T. T.

TRPEZA KOJA TRPI

Sakupilo se 70 staraca i bolesnika, a uvod u Žrtvu bila je liturgija riječi, koju su kratkim nagovorima počeli Opat i gdja Tieni Tedeschi. Ona je rekla:

»Dopustite mi draga braćo i sestre da vas pozdravim. Nisam vična govorima, ali ono što ću vam reći je od srca. Ponajprije Vam velika, velika hvala za vaš trud, za vaše uzrujanje već od rana jutra danas. Bile su to vaše pripreme da dođete ovamo k nama, da budema skupa. Znajte, vi ste naša radost i kruna naše proslave, jer da vas ovdje nema, sve bi bilo nedorečeno, nepopunjeno. Vi ste nam sve: vi koji ste odgojili ovu generaciju koja danas radi, vodi, živi; vi koji ste odgojili ove sinove i kćeri, naše vjernike, naše bratime, nas učenice. Zato osobito hvala vama, časna majko Češlava, s. Kolombo. Hvala našim starcima i staricama za sve ono lijepo što ste ulili u naša srca. Hvala Vama bolesnim patnicima, jer vaše patnje su za nas duhovno blago. Mi vam malo možemo pomoći. No možemo vam otvoriti naša srca u kojima čitajte našu ljubav, zahvalnost, odanost. Željeli smo da ne budete danas sami u vašim sobama i krevetima nego da budete ovdje s nama, da se skupa s nama radujete licu naše Gospe. A mi ćemo vam biti posebno zahvalni, ako nam kažete što od nas očekujete. Mi smo ljudi zaposleni, pomalo zaboravni, pa stignemo i ne stignemo na mnogo toga. Ali što je potrebno kako bi vas razvedrili u buduće recite nam, doći ćemo češće.

Hvala vam dakle još jednom za sve!«

Zatim se razvio razgovor u vedrom raspoloženju: starci i bolesnici odgovarali su na pitanja Opata o svojim osjećanjima i mislima u ovim trenutcima.

Prisutna zajednica prinosila je Euharistijsku žrtvu polako recitirajući tekstove i pjevajući Marijanske pjesme. Čas Pričesti bio je ganutljiv: misnik je donosio Krista bolesnima i starima od klupe do klupe . . .

Nakon Mise u samoj crkvi članice Župske zajednice počastile su kavom, čajem i kolačima sve prisutne: bio je to pravi kršćanski »agape« u radosti i suzama sretnih, razdraganih bolesnika i staraca i u osjećaju zadovoljstva u srcima svih koji su doprinjeli ovoj intimnoj svečanosti.

ANGELUS

Podne bijaše blizu, naša nervoza iščekivanja gostiju pomalo je rasla, članovi Vijeća traže zadnja uputstva . . .

Usput, no sa zadovoljstvom, pogledavamo na ures Katedrale i trga: na vrhu zvonika viju se radosno dva barjaka: hrvatski-narodni republički i zeleno-crveni Rozanovićev sa uočljivim natpisom: VIVAT CHRISTUS.

Katedrala je obučena u svečano ruho brokata, srebra i zelenila: rad marnih ruku č.s.sakristanke i njenih pomagačica. Na ulazu trga podignut je slavoluk ovjenčan zelenilom s natpisom:

MARIJA POČETAK BOLJEG ŽIVOTA

Zelenilo ukrašava katedralu i izvana, kao i crkvenu zgradu na dnu trga, dok cijelim trgom lepršaju šarene zastavice pomorskih »senjala«. Vijencima je ukrašena i crkva Svih Svetih, kao i povijesna kapela pred Općinom. A svuda po gradu osjeća se predblagdansko raspoloženje, cvijeće, sagovi . . .

Privatni doček gg. Biskupa i ostalih gostiju pao je u dio Don Ivu i muškim članovima Vijeća. Trebalo je dočekati brodove iz Splita i Dubrovnika, rasporediti goste, dopratiti ih do njihovih soba. No vedra lica visokih, dragih gostiju i ugodno raspoloženje za stolom u domu Opata-domaćina, učiniše da se ubrzo zaborave sve strepnje zbog lošeg vremenu i dr. — do sada sve je išlo po programu!

SLAVLJE MOŽE POČETI

Već rano poslije podne, mnogo prije određenog vremena. na trgu pred Katedralom sakuplja se svijet, a mjesta u crkvi odavno su zauzeta. Članovi Pastoralnog vijeća svečano odjeveni, dočekuju kraj portala uzvanike i goste te ih uvode u

Katedralu do za njih određenih sjedala. U 17,30 ulaze gg. Biskupi: Franić, Pernek, Arnerić i Bezmalinović u pratnji Opata, Crkovinara, Tajnika, a dočekuju ih pljesak i pjesma.

Najprije Biskupe i uzvanike pozdravlja Opat, (govor donosimo na drugom mjestu), a zatim i cijela okupljena Župska zajednica sa simboličnom pozdrav-pjesmom (recitalom) »Dobrodošlica« od don Luke Depola. Nikada gromkijeg, nikada jednoglasnijeg pozdrava kao da ne ču ova drevna Katedrala!

Svečanost počinje zazivom Duha Svetoga, nakon čega slijedi otkrivanje spomen-pločâ. Ploču Jakova Baničevića uzidanu na zidu zvonika otkriva Korčulanin povjesničar dr. Vinko Foretić uz prigodno slovo:

SJEĆAMO SE JAKOVA BANIČEVIĆA

Zapala me čast da progovorim nekoliko riječi prigodom otkrivanja spomen-ploče glasovitom Korčulaninu Jakovu Baničeviću. On se rodio u mjestu Žrnovu na otoku Korčuli 1446

god., te je 1966 god. prošla nezapaženo 500 obljetnica njegova rođenja. Ali koristeći proslavu ovog velikog Jubileja danas, sjećamo se i naših velikana.

Život Baničevića još nije dovoljno proučen. Više se o njemu pisalo u inozemstvu, gdje je djelovao veći dio svog života, te nam razni izvori i rasprave o njemu nisu ni pristupačni. Na temelju onoga što znamo, čuvajući se predimenzioniranja možemo reći da je bio ugledna ličnost i u tadanjem Evropskom svijetu. Filozofiju i teologiju učio je u Bologni i Padovi, a 1498 god. postao je Kanonik Korčulanskog kaptola. No od god. 1501 vidimo ga u raznim diplomatskim službama. Iako je tada Korčula bila pod mletačkom vlašću Baničević je bio protumletački raspoložen, te je sudjelovao u međunarodnim akcijama protiv Venecije. Od 1512 god. bio je dekan Kaptola u Tridentu u Italiji (Trento), gdje se kasnije, u istom stoljeću održao poznati Crkveni koncil. Tamo mu je njegov sinovac po imenu također Jakov, postavio nadgrobnu ploču koja i sada postoji. Baničević je umro u Trentu 1532 god. Inače, a i dok je obnašao čast u Trentu, bio je u raznim diplomatskim službama. Naročito se istakao u službi rimsko-njemačkog cara Maximilijana I te je kao takav sudjelovao na državnim saborima u Augsburgu 1510 god. i u Wormsu 1515 god., a djelatan je bio i kao tajnik Maximilijanova nasljednika Karla V. koji je bio ujedno španjolski kralj, te rimsko-njemački car i najveći vladar u tadašnjoj Evropi. Kao takav Baničević je vrlo rano saznao za prvo putovanje oko svijeta španjolskog pomorca Magellana izvršenog 1519-1522 god. koje je poslije smrti Magellanove nastavio i završio El Cano. Baničević je o tom važnom otkriću obavijestio dubrovačku vladu, te joj je podnio El Canov izvještaj u talijanskom prijevodu. Ti se vrlo važni dokumenti nalaze i danas u Dubrovačkom arhivu. Car Maximilijan udijelio mu je 1513 god. grb, car Karlo V 1518 god. plemstvo. Na kući u Žrnovu nalazi se u kamenu isklesani Baničevićev grb s natpisom u kojemu se među ostalim kaže, da mu na uspomenu taj grb god. 1646 postavi potomstvo.

Baničević je živio u doba kada se u Evropi razmahao veliki duhovni i kulturni pokret humanizma i renesanse. Ljude istaknute u pisanju i poznavanju književne i znanstvene kulture tog doba nazivamo humanistima. I u domovini i diljem Evrope djelovalo je tada mnogo humanista Hrvata. I naš Baničević je humanist, te je podržavao veze s nekim najistaknutijim humanistima i umjetnicima svoga vremena. Spomenimo samo neke: Erazmo Rotterdamski glasoviti nizozemski humanist poznat naročito zbog proučavanja Biblije. U tiskanoj zbirci Erazmovih dopisivanja nalaze se pisma koja je Erazmo pisao Baničeviću i ovaj njemu. Baničević se dopisivao i s glasovitim talijanskim piscem kardinalom Pietrom Bembo i njemačkim humanistom Wielibaldom Kirchmeierom koji mu je posvetio neka svoja djela. Bio je prijatelj s velikim njemačkim renesansnim slikarem Albrechtom Dürerom. O Baničeviću je kod nas napisano dosta članaka. Prirodno je da su o njemu pisali Korčulani. Među prvima korčulanski povjesničar Matej Kapor (u obiteljskoj knjižnici Kapora ima i materijala o Baničeviću). Dalje je o njemu pisao Petar Franasović, a u zadnje vrijeme Petar Giunio i Marinko Gjivoje, oba u Zborniku Otoka Korčule izašlom prošle godine. Osvrnula se na njega, prije nekog vremena i naša »Lanterna sv. Marka«; spomenut je kratko u Stanojevićevoj enciklopediji, također u knjizi »Znameniti i zaslužni Hrvati« izašloj 1925 god. Nešto duže obrađen je u Hrvatskoj enciklopediji i Enciklopediji Jugoslavije. No trebalo bi o njemu napisati opširno djelo i u jednoj knjizi skupiti sve njegove tekstove.

Neka ova spomen-ploča podsjeća Korčulane i posjetioce Korčule na ovog glasovitog i dosta zaboravljenog čovjeka i neka potiče našeg dičnog Opata, koji je u ovoj crkvi, Riznici, knjižnici, arhivu sakupio neprocjenivo kulturno blago, da uznastoji prikupiti literaturu i izvore o Baničeviću. Obećavamo i mi ostali koji se bavimo povješću Korčule da ćemo mu u tome pomagati.

Slava Jakovu Baničeviću!

ČASTIMO PETRA KANAVELIĆA

Ploču Petra Kanavelića, korčulanskog pjesnika, smještenu na zapadnom zidu ladje sv. Roka otkriva poznati povjesnik hrvatske književnosti prof. Jakša Ravlić rekavši među ostalim:

»Dobivši ugodnu zadaću da poslije četiri godišnjeg ispitivanja vašeg zemljaka Petra Kanavelića izrečem par riječi, ja sam se tome odazvao sa zadovoljstvom. Kanavelić se rodio 1639, a ovdje je u ovoj Katedrali pokopan 1719 god. Rođen je u Korčuli, gdje je živio prvih dvadeset godina i svršio neke niže škole, onda je otišao u Dubrovnik, tamo se oženio, te se pod starost vratio opet u Korčulu.

On je poznat kao književnik, posebno kao pjesnik lirskih i epskih pjesama i kao dramatičar. Njegove lirske pjesme poznate su nam samo djelomično jer nisu sve otkrivene. Znamo da je prevodio »Miserere« i kažu da se ti njegovi prijevodi još uvijek pjevaju po korčulanskim crkvama. Znamenitiji je kao epski pjesnik, napisao je epos: »Sv. Ivan Trogirski«. To je po mom sudu jedno od najvećih epskih djela u hrvatskoj književnosti. Kanavelićevo ime i djela ušli su kao značajna književna dostignuća u povijesti hrvatske književnosti.

Čast mi je ovom prigodom otkriti ploču koja je ovdje podignuta na uspomenu Petru Kanaveliću, hrvatskom pjesniku. Slava mu!«

VIJENCI SLAVE

Na ploču Baničevića polaže nakon toga vijenac predstavnik KUD »Bratska sloga« iz Žrnova, a na Kanavelićevu predstavnik Ogranka Matice hrvatske iz Korčule ing. Ambroz Kapor s riječima:

»Korčulani! Velikom sinu ovoga grada, pjesniku Petru Kanaveliću koji je pjevajući jezikom svoga naroda cijelom svijetu kazao da ovdje žive Hrvati; njemu koji počiva u o-

vom Svetištu uz stotine drugih koji su izgrađivali i dali svoj doprinos hrvatskoj kulturi, Ogranak Matice hrvatske sa puno pijeteta, pažnje i zahvalnosti polaže ovaj lovor — vijenac!«

VIJENAC MATERI ZEMLJI

Opat se na koncu obraća prisutnima:

»Možemo li braćo na ljepši način sjetiti se drage, lijepe i uzvišene uspomene ovih naših velikana, nego da damo čast ovoj zemlji koja ih je rodila i narodu u kojem se odnjihali, jeziku kojim su govorili, ovoj ljepoti Domovine kojom nas je Bog obdario?! U čast Petru Kanaveliću, u čast našoj Domovini otpjevat ćemo himnu »Lijepa naša . . .« kojom zahvaljujemo Bogu za ljepote naše zemlje . . .« Stotine grla prihvatiše razdragana srca ovaj poziv i zapjevaše . . .

GRAD POBJEDE

Nije trebalo dugo čekati da se prostor katedralnog svetišta preuredi za podij na kojemu će se, umjesto na trgu (zbog nesigurnog vremena), održati svečana Akademija. Ispod Andrijićeva ciborija (kao da je baš stvoren za ovu svečanost), smješten je veliki pano-kulisa sa naslikanom stiliziranom silhuetom Korčule, njenih kula, zidina, kuća i Katedrale, sve u živim bojama (trozvučju crvene, bijele i plave) i pozlaćeno sjajem slavlja, dok iz morskih valova podno zidina izviru vesla galija s brojkom: 1571 — tim značajnim datumom za povijest i očuvanje ovog grada. Pano je zamislio i zajedno s Antom Babin izradio don Luka Depolo.

GRAD RADOSTI

U ime Župske zajednice na početku Akademije sve prisutne pozdravlja član Pastoralnog vijeća dr. Lovro Steka ovim »Prigodnim slovom«:

». . . Nad gradom pojavile se neke zloslutne ptičurine. . . . Povici su odzvanjali korčulanskim ulicama: kako treba rastvoriti gradu vrata, ostaviti mire i crkve i pobjeći . . . Jedino je vrijedno: spasiti goli život!

Ali lav iz Katedrale, arhiđakon Rozanović, stišće srce i kuburu: »Ovdje ćemo ako ustreba i umrijeti! . . . Stoga zaklinjem one između vas koji nisu izgubili glavu, da ovdje

sa mnom ostanu braneći rodnu grudu, svoje roditelje i kosti djedova, kao i Božje hramove, dokle budemo mogli . . . Vi pak predobre majke, molim vas ne uznemirujte odlučnost muževa, niti ičim obeshrabrujte duše vaše djece. Bog Stvoritelj vas ljubi . . . Utecite se preblagoj Majci milosrđa. . . Molitva nebo otvara, Boga priteže, raspršuje vojske, ohole ponizuje, ponizne jača i hrabri . . .«

Takav je bio grč osame, napuštenosti ljeta Gospodnjega 1571 u zoru velike bitke. I tako je svake godine, u sve dane: grč samoće gnijezdi se u srcima ljudi, zidinama, Božjim hramovima, kućama, pločnicima, pučinama morskim. Svaka vala odzvanja dozivanjima onih — onima koji odlaze. . .

I ništa tako snažno, kobno, ukleto ne odzvanja vremenom, prostorom, dušom nacije, arterijama grada, čovjeka — kao gluhi zvon osame. Biti sam isto je što i kosturi na vjetru, cmilj u pukotinama kamenim . . . Čekanja su to duga, da provre i oživi mrtvo, da se približi ruka i ubere cmilj. . .

Stoga smo sretni da ste danas došli k nama, da nas otrgnete od grča samoće; da nam baštinu junaka, boraca, graditelja i čuvara s njihovim živim potomcima na jednakim grižama počastite svojim kucajem srca.

Sretni smo što nam se grad, Katedrala i povijest obukli časnom prisutnošću splitskog nadbiskupa-metropolite Msgra Frane Franića, našeg oca cijele dubrovačke biskupije Msgra Severina Perneka, biskupa bratskih hrvatskih gradova Šibenika i Hvara: Msgra Josipa Arnerića i Msgra Celestina Bezmalinovića i delegata Kotora Msgra Gracije Brajkovića.

Izrazujemo usrdnu zahvalnost svim pretstavnicima političkih i društv. organizacija i vlasti koji su nas počastili svojim učešćem.

Ponosimo se iskazanom čašću kroz darovana srca prisutnih odličnika: prof. Jakše Ravlića, dr. Vinka Foretića, dr. Cvita Fiskovića, Petra Šegedina, advokata Sibe Zaninovića i ostalih.

Osobita utjeha i radost u osami je bratski osmjeh svećenika. Njihovoj prisutnosti otvaramo srce zahvalnosti: Msgru don Srećku Vukoviću, vikaru splitske nadbiskupije, o. Jerku Bakotinu, vikaru Provincije, Msgru Karlu Kapursu našem Vikaru, Dragutinu Kociperu, župniku iz Zagreba, kanoniku prof. don Mirku Ceci i drugim mnogobrojnim koji doletješe k nama na krilima ljubavi.

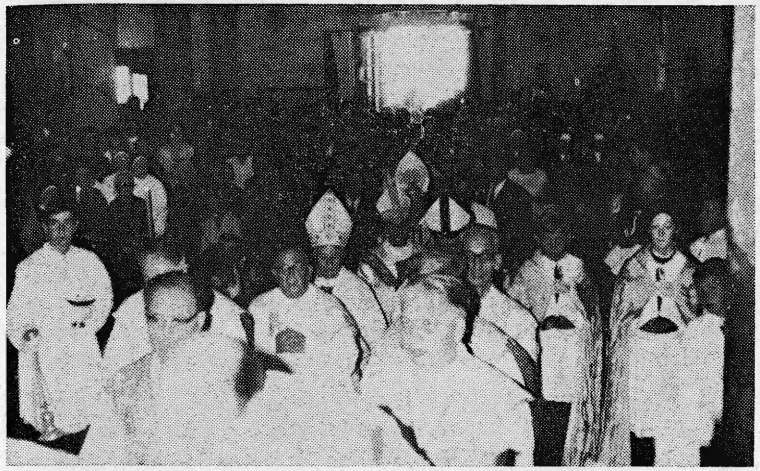

SVEČANI PRISTUP KATEDRALI

Proslavit ćemo stoga rodnu grudu, kosti pradjedova, spomen na jednu bitku u kojoj je šačica osamljenih drugovala sa »Znamenjem neba« i tako slavila pobjedu, život, naš dan. Danas ste vi život i dan u našem gradu, cmilj, brnistra ubrana, donešena u dušu časnog i vjernog Korčulanina. Neka vas »Znamenje neba« obaspe radošću svaki vaš dan, i ovaj naš dan, praćeni pjesnom našeg zahvalnog srca!«

SLUŠALI SMO KUCAJE SRCA KATEDRALE

Program Akademije koji slijedi je bogat i na umjetničkoj visini. Hrabrost i vještinu branitelja Grada i Otoka dočarala su djeca simboličkom ritmičkom igrom s pjevanjem (Hrženjak-Žuvela): »Četiristo je ljeta«. Zvonki dječji glasovi, složno ritmičko prikazivanje boja i spasa Korčule oduševili su prisutne neposrednošću koju su samo djeca sposobna unijeti u svoje nastupe.

Duhovna popijevka prožimala nas oduvijek: onda i danas, u crkvi, u kući, na ulici. Splet starih korčulanskih liturgijskih napjeva koje je izveo izvanredno uvježbani crkveni zbor po zamisli, u obradi i pod vodstvom don Boža Baničevića kao da je udahnuo život drevnoj Katedrali, njenom stupovlju, svodovima i bujnoj dekoraciji. . . Ova dosto-

janstvena harmonija »korčulanskog korala« zanijela je posebno vrsne poznavaoce glazbe, te one koji su ove napjeve prvi put čuli.

Naša korčulanska viteška igra »Moreška« izvodila se uvijek na javnim i profanim mjestima. Trebala se izvoditi i večeras — jer je izgleda njena pojava u Korčuli povezana baš s borbom protiv Uluz Alija. No — kao da su neki unaprijed znali, da će nam prohladno vrijeme uskratiti otvoreno nebo katedralnog trga, pa nas riješiše brige oko ove točke.

Kroz program je vješto, ugodnom konferansom vodila mlada prof. Marija Depolo. Svima je bilo žao kad je Akademija svršila i kad je trebalo napustiti »oživjele« prostore Katedrale. . .

NAŠI NADPASTIRI

SVIJETLO U NOĆI

Za ovu noć program je predvidio bdijenje, molitvu, čišćenje. . . U 10 sati počela je ura Klanjanja, na koju dolaze bratimi svih triju Bratovština, svaki sa svojim križem — na poklon Kristu kao u Velikoj Sedmici. Pokorničko slavlje obavljeno nakon toga ispunjeno je čitanjem, pjevanjem Psalama, ispitom savjesti.

Mnogi se ispovijedaju. U ponoć Žrtvu služi o. Jerko Bakotin, kojemu je naš Biskup, kao predstavniku nekadašnjih čuvara Gospe od Otoka, prepustio ovu Misu.

Moglo je, kažu neki, biti više prisutnih, no ne smije se zaboraviti, da je velika većina vjernika bila angažirana u svim duhovnim i ostalim manifestacijama ove Proslave, pa je mnoge ipak savladao umor.

VELIKA KĆI NEBA

Sedam dana nebo je bilo natmureno, vjetrovi noću bjesnili i razbijali barke, ljevala kiša. A nedjeljno jutro 12. IX. osvanilo prozirno, tiho, sunčano. . . Pomislismo: danas se i Nebo raduje s nama i Korčulom, kao što se nekada Nebo borilo s Rozanovićem i Korčulanima!

Živost, svečana uznemirenost u gradu, zastave. . . Na trgu pred Katedralom Korčulani i gosti u uzbuđenom iščekivanju. Na vratima krstionice mogu se na malom »štandu« nabaviti značke, medalje, kuverte, Rozanovićeva knjižica i dr.

Oko 8 sati, nakon svećeničke koncelebracije u Svim Svetima krenula je Gospa od Otoka natrag u Katedralu praćena bratimima i gromkom pjesmom vjernika.

Nešto iza 9 sati prosu se glas: stigoše Dubrovčani! Koliko to bijaše radosnije, ugodnije čuti, nego kad pred 400 god. u grad dođe vijest da Kanalom iz smjera Dubrovnika plove galije Uluz Alijine! Jest — dođoše nam Dubrovčani, njih 160, da zajedno s nama — djeca iste biskupije — proslave našu zajedničku radost. Evo ih ulaze u velikoj, šarolikoj grupi kroz gradska vrata, ispuniše svu ulicu do trga, a predvodi ih časni franjevac o. Peran i ponosne Konavoke!

Opat, članovi Pastoralnog vijeća dočekuju ih kod slavoluka i uz zajedničku pjesmu uvode na poklon u Katedralu, a okupljeni puk pljeskom pozdravlja mile goste.

PRINOS ZAHVALNOSTI

Vrijeme odmiče: počela je pontifikalna koncelebracija četvorice biskupa i brojnih svećenika. Crkva je dupkom puna, postaje vruće, ali tko bi sada mislio na to!

Prisutne oduševljava propovijed Msgra Franića, slušaju bez riječi, čak bez onog u dalmatinskim crkvama uvijek prisutnog tihog žumora. Molitvu vjernih svjesno i odgovorno predmole predstavnici Župske zajednice, muževi, žene. Osjeća se i vidi da ova mala Zajednica živi kršćanskim duhom,

duhom posuvremenjene postkoncilske Crkve, da na svojim plećima može nositi pa i nosi teret Njenih napora, htijenja i djelovanja.

To isto potvrđuje procesionalni prinos darova u kojemu sudjeluju predstavnici Bratovština, Crkvovinarstvo, Banka Pastoralno vijeće. Uz darove kruha i vina Banka prinosi Metropoliti novčani dar od 100.000 din za karitativne potrebe Metropolije.

Euharistijskom stolu pristupa nekoliko stotina (kroz jutro i sada) domaćih i gostiju-hodočasnika, svijesni da je ovo najpotpuniji čin zahvalnosti Kristu i Bogorodici.

Kad je oko podne Pontifikal završio izgledalo je da nikada neće prestati ljudi izlaziti, upravo izvirati iz Katedrale: mnoštvo se razišlo na sve strane, tko kućama, tko znancima, Dubrovčani na zajednički objed, a svi s veselim pozdravima: »Doviđenja poslije podne na procesiji!«

STOL JE UVIJEK IZVOR DOBROTE

Uzvanici: biskupi, svećenici, uglednici, predstavnici vlasti i društveno-političkih organizacija, prosvjetnih ustanova, privrede, predstavnici svih otočkih župa, naših Bratovština, Pastoralnog vijeća, Crkovinari, te svi Korčulani koji žive izvan Korčuhe a nađoše se tog dana u gradu (u svemu 130 osoba), svi oni bijahu pozvani na svečani objed priređen u Hotelu BON REPOS kuda stigoše osobnim automobilima i autobusima.

Sjenoviti, ugodni ambijent borove šume i vrlo ukusno, bogato ukrašena dvorana blagovaone primiše raspoložene goste. Ugostitelji se iskazaše: ne samo da je sve bilo odlično spremljeno i servirano, nego se osjetila i posebna pažnja, na pr. na svim tortama koje su ukrašavale stolove bila je ispisana brojka 400 — brojka Jubileja.

Objed počinje radosnom pjesmom Gospi, a nastavlja se u vedrom raspoloženju, isprekidanom naizmjenice zdravicama, crkvenom i rodoljubnom pjesmom. Bilo je mnogo pljeska, mnogo poklika »živio«, pa i onih »hoćemo Opata«. Duh koji je prožimao ovaj objed može se slobodno nazvati duhom starokršćanskih »agapa« — zajedničkih blagovanja prvih kršćana, koji se sastajahu u bratskoj ljubavi i razumjevanju. I ovdje je bilo tako: ni jedno namrgođeno lice, ni

jedna neugodna riječ, zaboravljalo se sve što nas je nekada znalo dijeliti, svi smo osjećali da smo braća iste krvi, istog naroda. . .

Prisutna mladost dala je na kraju oduška toj misli zapjevavši od srca »Lijepa naša«.

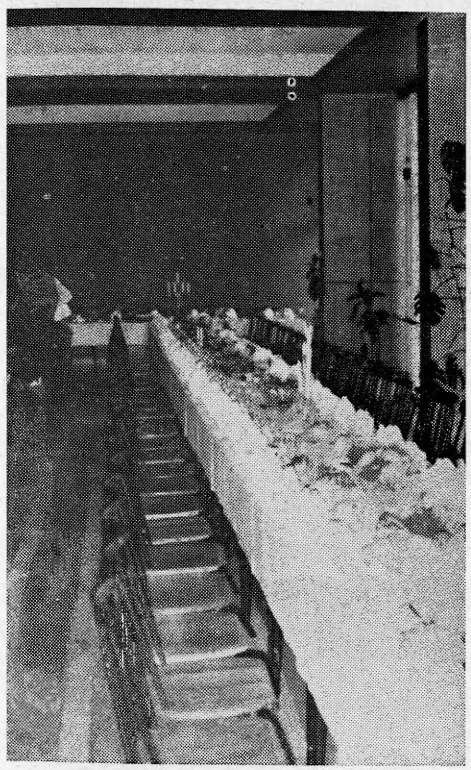

STOLOVI »BON REPOS«-a

Približavalo se 4 sata poslije podne i ne bijaše druge, nego se čim prije vratiti u grad na doček hodočasnika s Otoka. Žurili su se svi, jer su svi htjeli doživjeti i taj trenutak radosnog susreta s otočkom braćom, koja nam danas dolaze na Slavlje, kao što nam pred 400 god. pohitiše u pomoć: Blaćani, Pupnaćani, Lumbarđani, Žrnovci, itd.

Kako ni jedna radost ne može biti makar bez trunka tuge, tako se i mi rastužismo kad u zadnji trenutak doznasmo da gg. biskupi Msgr. Franić i naš Ordinarij moraju radi ne-

BANKET ZAPOČEO MARIJANSKOM PJESMOM

odgodivih briga hitno krenuti u Dubrovnik. Odlazak je bio toliko žuran da naš Biskup nije stigao održati svoje predviđeno Slovo, koje je želio uputiti prisutnima.

STIGOŠE NAJDRAŽI GOSTI

U zadnji trenutak dakle stigosmo do Katedrale, a točno po programu u 4 sata stigoše i hodočasnici zakrčivši ulice staroga, a i novog dijela grada. Najprije evo Pelješćana: Orebić, Kučište, Viganj, zatim dolaze autobusi s ljudima iz Vele Luke, Blata, Smokvice, Čare, Pupnata, Račišta, Žrnova, Lumbarde. Niz izvora, niz potoka slijevalo se u živu ljudsku rijeku k jednom cilju: Katedrali. Svaka skupina pjeva svoje pjesme, a svi jedno misle i osjećaju pozdravljajući Krista i Njegovu Majku.

Najdraže goste: otočku braću dočekuje sav razdragan Opat, članovi Pastoralnog vijeća, Korčulani. Bilo je kažu suza i s jedne i s druge strane. Vrijedne Korčulanke pripremiše svima pred crkvom sv. Petra malu okrepu slatkiša i pića (tu se iskazala i naša »Gradina«), nek osjete da dođoše svojima i da ih svoji primiše!

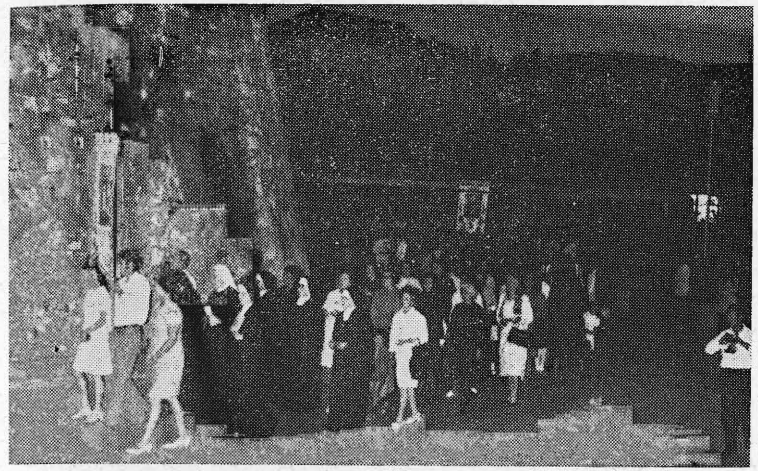

BLAĆANI, ŽRNOVCI

UZLAZ BOŽJEG NARODA

Program i raspored procesije bio je unaprijed sačinjen, jer je u protivnom moglo zbog ovolikog mnoštva doći do velike zbrke. Stoga je priređen posebni Vodič cijele svečanosti s rasporedom za procesiju. Osim toga svaka grupa ho-

DUBROVČANI, KONAVOKE. . .

dočasnika imala je natpis-oznaku za smještaj u pojedinim ulicama staroga grada, odakle će se postepeno uključivati u procesiju. Tako je sve teklo bez zastoja, u miru i pobožnosti. Najprije idu djeca, za njima tri korčulanske Bratovštine s velikim voskom (mnogo, mnogo braće), zatim slijede hodočasnici Pelješca i svih župa otočkog Dekanata, svaki sa svojim crkvenim barjakom i predstavnicima svojih bratovština, nakon njih velika dubrovačka grupa gdje opet zapažama prelijepe Konavoke, kao što su prije njih prošle Pelješćanke u nošnji i Lastovke u svom starom raskošnom narodnom ruhu. Tu su i redovnice iz Blata i naše bijele sestre Dominikanke: blagoslov ovoga grada.

ORUŽJE VJERE

Ispred slike Gospe od Otoka, koju nose bratimi, ide svećenstvo, idu biskupi Arnerić i Bezmalinović, a pred njima grupa dvanajest djevojaka u stiliziranim korčulanskim nošnjama noseći srebrni Gospin oklop, puške i topovske kugle,

KORČULANKE S KUBURAMA. . .

zavjetne darove poslije obrane Korčule od Turaka. Kao da danas u ovoj simboličnoj grupi Korčulanki, koje s puškama koračaju uz Gospu, vidimo likove nekadašnjih hrabrih žena Korčule, koje su u nuždi bile spremne i oružjem braniti svoj grad, svoju Gospu. . .

SRCE GOSPI — SRCE GRADU

Izašla je procesija s Gospinim likom iz Katedrale po danu, vratila se po mraku — jer dugo, dugo trajaše svečani ophod uokolo gradskih mira (nakon mnogo godina opet izvan zidina); dugo je prolazila povorka onih koji su zahvaljivali Gospi za davni spas ovoga grada i svih njegovih dobara. Pa čak i mnogi od onih koji stajahu sa strane u špaliru (htjedoše valjda bolje vidjeti ovu neviđenu procesiju) mnogi i od tih promatrača pozdraviše Gospu poklonom, znakom križa, tihim zazivom. . . I dok su zadnji vjernici silazili niz Punat, čelo procesije prolazilo je Rampadom: zaokružilo je živo, uzdrhtalo srce ljubavi i zahvalnosti grad, Gospu, Krista . . . najljepši dar pred Gospin dragi Majčinski lik.

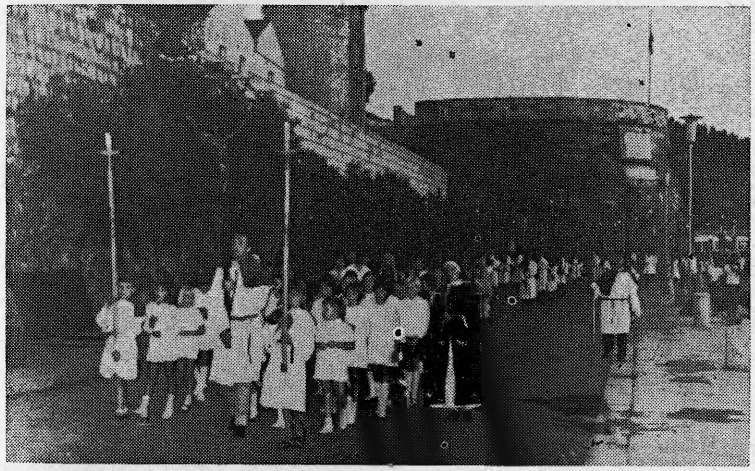

NAŠA DJECA. . .

Plamtio je grad u moru električnih žarulja sa Katedrale, gradskih kula i spomenika, sa pelješkog svetišta Gospe od Anđela i u stotinama buktnja bratimskih i vjerničkih svijeća.

Nagađa se da je onih koj su u procesij sudjelovali i onih koji su je gledali bilo ukupno oko 4-5 tisuća.

Kad se nakon procesije mnoštvo sleglo u Katedralu i na trg pred njom, održao je svoje Slovo, završnu riječ, poletni biskup Šibenika Msgr Arnerić. . .

ZVONA MOGA GRADA

Po drugi put u ova dva dana bilo je svima teško i žao otići kućama, razići se. No ugodno iznenađenje, posebno mladima, priredio je VIS »Dominik« iz Splita koncertom duhovnih šansona na trgu pred Katedralom. Sve je odzvanjalo

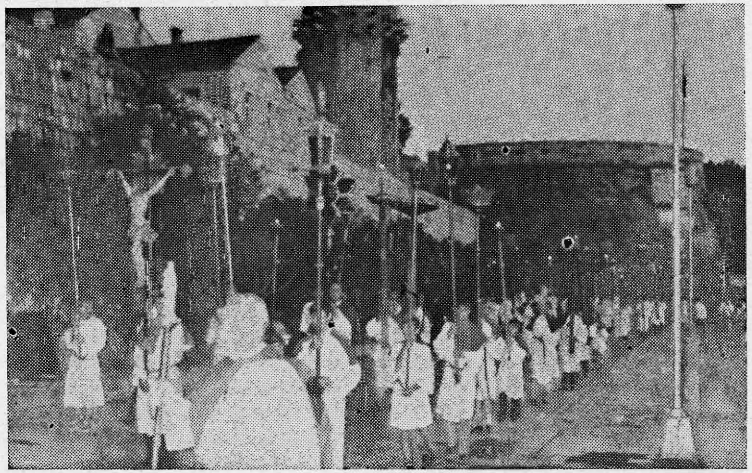

PONOSNE NAM BRATOVŠTINE. . .

modernim, bučnim ritmom i lijepim riječima dubokog evanđeoskog smisla. Čusmo i pjesmu »Zvona moga grada« popraćenu zvonima naše Katedrale, koja su kao i ona prije 400 godinama slavila Gospu i izvojevanu pobjedu. Jer i danas izvojevasmo pobjedu: pobjedu bratske ljubavi, zahvalnosti i vjernosti!

SVATKO BOLJI — SVATKO SRETNIJI

Dubrovčani se prvi otisnuše u svoj Grad — trajektom i autobusima. Oni su od ranog jutra do kasne noći izbivali iz svojih domova, da mogu zajedno s nama slaviti ovaj Jubilej — hvala im i želimo da ih opet uskoro susretnemo u Korčuli!

S njima krenuše i Pelješćani, a naše otočane otpratismo u brojnim autobusima uz mahanje i vedri: »Do viđenja!«

Grad se polako smirivao, no do kasne noći u kućama i obiteljima pričalo se i prepričavalo sve trenutke proteklog Slavlja. I sutradan i još mnogo budućih dana jedna od glavnih tema korčulanskih razgovora bijaše proslava Jubileja.

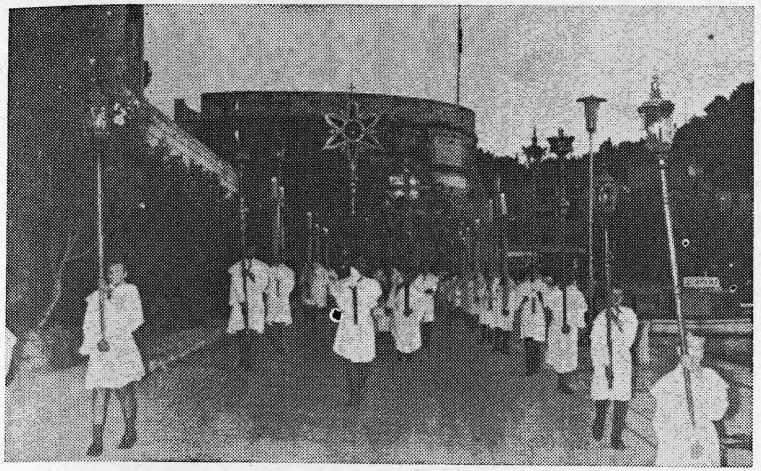

PONOSNE NAM BRATOVŠTINE. . .

Iako vjerujemo da tek vrijeme može dati pravu ocjenu ovih dana Proslave, sigurni smo da će ta ocjena biti ne samo pozitivna, nego i zlatnim slovima zapisana u kroniku Korčule.

A. F.

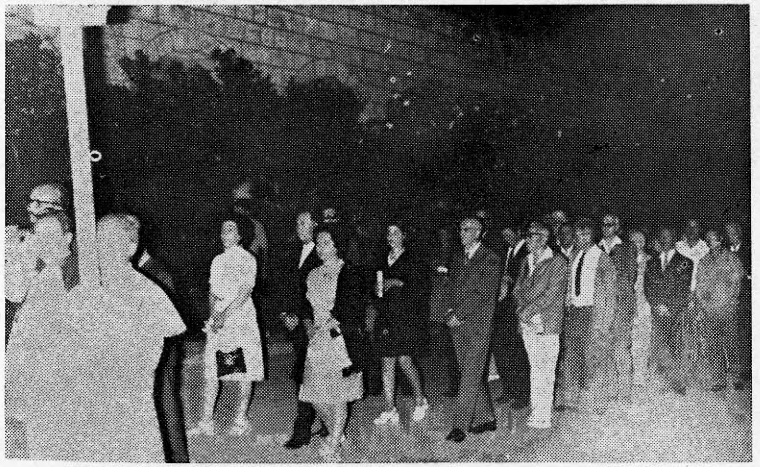

PASTORALNO VIJEĆE JE SVE UČINILO. . .

ODLIČNI GOSTI

Dr Frane Msgr Franić, nadbiskup-Metropolita, Split
Dr Severin Msgr Pernek, biskup dubovački
Msgr Josip Arnerić, biskup šibenski
Msgr Celestin Bezmalinović, biskup hvarski
Msgr Gracija Ivanović, delegat Kotorski, Perast
Msgr Srećko Vuković, vikar nadbiskupije, Split
Msgr Karlo Kapurso, vikar, Dubrovnik
Msgr Pavao Poša, prepozit, Dubrovnik
o. Jerko dr Bakotin, ofm, delegat provincije
don Jozo Geričić, um. k., Korčula
Dott. prof. Mirko Ceci, zač. kan. splitski, Busto Arsizio
don Danko Gatić, župnik-dekan, Orebić
o. Ivo Peran, gvardijan, Dubrovnik
don Romano Gierícevich, prof. salezijanac, Bordolino
don Kruno Silov, župnik, Viganj
o. Ilar Lukšić, ofm, Orebić
o. Gabrijel Djurak, ofm novinar, Zagreb
dr. Philipp Harnamourt. sveuč. prof. Graz
o. Pavao Njegvec. o. p. Korčula
o. Frano Ivanušec, Isusovac, Dubrovnik
don Jure Belić, župnik, Hvar
don Božidar Medvid, župnik, Jelsa
don Jozo Azenić, župnik, Lumbarda
o Anastazije Pavelin, ofm, Dubrovnik
don Toma Bašić, Kaštel Novi
don Ivo Protić, župnik, Blato
don Josip Batistić, župnik, Žrnovo
don Miho mr Demović, Dubrovnik
don Jozo Njavro, župnik, Vela Luka
don Božo Baničević, kateheta, Korčula
don Vlado Puce, tajnik, Dubrovnik

don Ante Marković, župnik, Pupnat
don Stanko Lasić, župnik, Smokvica
don Ivo Đanović, župnik, Pridvorje
o. Mijo Horvat, o. p. Split
don Josip Barišić, župnik, Čara
don Ivan Vlašić, župnik, Dubravka
dva franjev. klerika, Dubrovnik
don Ivo Matijaca, opat-župnik, Korčula
prof. Jakša Ravlić, b. pretsjednik Matice Hrvatske, Zagreb
prof. dr Vinko Foretić, Dubrovnik
dr Cvito Fisković, direktor Konz. zavoda, Split
prof Petar Šegedin, književnik, Zagreb
Sibe Zaninović, advokat, Zagreb
Dobroslav Stipanović, tajnik Općinske skupštine, Korčula
prof Živan Filippi, pretsjednik Vjerske komisije O. S., Korčula
Ivo Skokandić, tajnik opć. odbora SSSR, Korčula
Milan Oreb, upravitelj Gimnazije, Korčula
ing Ambroz Kapor, pretstavnik Ogranka Matice Hrvatske, Korčula
Marin Šegedin, pretstavnik Bratske Sloge, Žrnovo
Stijepo Ivančević, predsjednik RKUD »Moreška«, Korčula
mr Alena Fazinić, pretstavnik Gradskog muzeja, Korčula

—

Mnogobrojni Korčulani iz Jugoslavije i inozemstva.

—

HODOČASNICI:

Dubrovnik-Konavle (150), Orebić-Viganj (100), Lastovo (10), Blato (200), Vela Luka (30), Žrnovo (300), Lumbarda (600), Čara (80), Pupnat (30), Smokvica (60), Račišće (70).

—

Mnogobrojni gosti-turisti,

—

Proslavi je sudjelovalo sveukupno 4-5 tisuća duša.

ČETIRISTO JE LJETA

O Korčulo na Jadranu
draga svakom Korčulanu:
meni nima lipšeg mista
na tom svitu.

pripjev:

Za tebe u boj spreman sam poći,
al' se svako srce nada
da će Gospa pomoć' sada
Majka blaga.

Četiristo prođe ljeta
kad se spremi turska četa
da uništi sve ljepote
Grada moga.

Žensko, muško — sve se bori
dušmanina da obori,
na brodovlje kamen pada
kao tuča.

Ali što je šaka ljudi
prema mnoštvu Osmanlija
pomoć traže, Boga mole,
zavjet prave.

I čudo se gle dogodi,
baš u ovoj morskoj vodi,
silni vali navališe na Turčine.

Tako Grad se spasi mali,
pa se Gospa tu proslavi
kao naša dobra Mati
sveg što pati.

Marijanskog ovog ljeta
slavimo te Djevo sveta,
ti nas k sebi sve privini
djecu svoju.
Slabe štiti, bolne liječi,
vjeru jačaj, zlo zapriječi,
k Sinku svome ti nas vodi
kroz sve žiće.

s Elvira Hrženjak, o.p.

RIJEČ METROPOLITE

Napadaj izvršen pred 400 godina na ovaj dio našeg vjerskog i nacionalnog bića nije uspio zahvaljujući pomoći i zalaganju duhovnih i fizičkh snaga angažiranih u ovoj nejednakoj borbi. Tuđa moć i duh nisu uspjeli da se ugnjezde na ovom otoku. I tako je Korčula ostala uvijek u sferi kršćanske zapadne kulture. Poštivanje prošlosti, poštivanje tradicije je svakako znak kulturna naroda. Osjećaj štovanja prema onomu što je bilo svakako znak je jedne kultivirane sredine, uljuđenog društva i naroda.

Mi to nalazimo već izraženo u staroj mudrosti Grka: kaže nam grčka mitologija da su bila dva brata: Epimetej i Prometej. Epimetej je uvijek kad bi imao nešto učiniti pitao kako je to bilo i ništa nije htio napraviti nego ono što je već jednom bilo, jer je govorio, da se iz prošlosti može najbolje upoznati volja bogova, dotično moralni zakon koji on nije htio prekršiti uz bilo kakvu cijenu uvjeta odnosno bilo kakvu korist ili napredak. A drugi brat bio Prometej, on nikada nije pitao što je bilo, nego uvijek mislio što će biti i što je korisno da se učini bez obzira na ono što je bilo, bez obzira također na volju bogova i na moralni zakon. A kad se uvjerio da je nešto korisno njemu ili čovječanstvu on je to učinio ne pitajući bogove i protiv njihove volje. Tako se on — kaže priča — došuljao i na Olimp, te je ukrao vatru bogovima, za koju su bili odredili da je ljudi ne smiju upotrebljavati. On je tu vatru ukrao i donio je ljudima želeći da im koristi. Tako već tu imamo izraženu napetost između prošlosti i budućnosti, zmeđu onoga što treba da čuvamo iz prošlosti i onoga što treba da radimo bez obzira na prošlost, jer volimo i hoćemo napredak: jer je čovjek u svojoj biti ujedno i Epimetej i Prometej. Pa da ne bi možda ostala u nama kakva sumnja, da su to bogovi zbilja zavidni lju-

dima i da su dali prirodni moralni zakon zato jer su nam zavidni, jer neće da ljudi napreduju, zato je došao s neba Krist Gospodin, koji je pokazao da nebo nije zavidno zemlji, da nebo dolazi na zemlju samo zato da služi zemlji. Jer on koji je bio Božji Sin rekao je za sebe: Nisam došao da meni druge služe, nego sam došao zato da ja drugima služim i da dadem sebe za oslobođenje i za spasenje mnogih t.j svih ljudi... On nam je pokazao da moralni zakon Božji nije dan zato da koči ljudsku slobodu i ljudski napredak, nego zato da ga osigurava i da se nebo ne suprotstavlja zemlji nego da s njom surađuje, da njoj služi. Krist koji je u sebi ostvario mudrost prošlosti i budućnosti, mudrost stege i slobode, mudrost napretka i čuvanja starih vrednota on je naš vođa, on nas nadahnuje kako ćemo u životu postupati: da idemo naprijed nezaustavljivom snagom koju nam je Bog stavio u našu dušu u stvaranju i kad je rekao čovjeku da gospodari zemljom i nebom, s onim što je na zemlji i u moru, da bude gospodar i slobodan stvaralac svijeta ovoga s njime skupa. On nam je pokazao kako trebamo da idemo naprijed: uvijek tako da se ne ogriješimo o moralni zakon, da se ne ogriješimo o čovjeka. Zakon morala to je volja Božja da idemo naprijed — ali ne tako da jedan drugome škodimo, ne tako da se penjemo na leđa jedan drugome do svoje vlastite sreće napretka i progresa, nego tako da ono što je jače služi onomu koji je slabiji, onaj koji je mudriji, da služi onomu koji je manje mudar. Ovdje je zakon pravde koju su poznavali i stari Grci, koji nisu htjeli bilo kakav napredak ako bi se kosio sa zakonom pravde. Ovdje je donošen zakon ljubavi koji zbilja sjedinjuje ono što će biti i ono što je bilo, i on daje pravi put napretka obitelji, naroda i ljudskoga društva. On nam pokazuje među ostalim i kako treba da ljubimo svoju domovinu, svoj narod.

Draga braćo i sestre, u ovom događaju koji danas slavimo imamo jedan lijepi primjer iz povijesti; jednog arhiđakona-svećenika koji je postao vođa svoga naroda, ne samo kao svećenik u ovoj crkvi u kojoj je propovijedao, ispovijedao i bio pastir, nego u jednom slučaju kada oni koji su trebali da vode taj narod — oni su pobjegli i ostavili sve u njegovim rukama.

I on je silom prilika kao svećenik postao i političar i vojskovođa, jer drugoga izlaza nije bilo. I on kaže za sebe ovako: »Ne znam zašto prezirem smrt, dali je prezirem zato što sam nadahnut od Boga i Krista; ili je prezirem zato što

sam preuzetan; ili je prezirem iz očaja, jer mrzim sebe i sve drugo pa nemam drugog izlaza nego da umrem. Ali znam da prezirem smrt i da sam spreman sve žrtvovati da spasim ovaj narod i ovaj ljubljeni grad!«

I tako eto arhiđakon Rozanović po našem uvjerenju, a tomu je dokaz i ova naša proslava, nije bio niti preuzetan, niti je bio očajnik, nego je bio nadahnut, nadahnut od svoje vjere, nadahnut od Kristove nauke, nadahnut od kršćanske ljubavi, nadahnut od Kristova primjera koji je rekao »Nisam došao da meni služe nego da ja drugima služim i da dadem svoj život za spasenje mnogih«. Tako je i ovaj veliki vođa i crkveni i politički, doista ostavio primjer nama, svojim potomcima. Ostavio je primjer našem hrvatskom narodu kako i u svom vjerskom, duhovnom životu i u svom narodnom, društvenom životu, na polju kulture, na polju obiteljskog života, na polju politike i internacionalnog rada za mir — čovjek treba da se nadahnjuje na principima svoje vjere. Pokazao nam je da je Evanđelje sposobno do čovjeka nadahne ne samo zato da spasi dušu, da se oslobodi od grijeha, nego da je Evanđelje tako bogato, a osobito bogato primjerom Kristove ljubavi, gdje Bog služi čovjeku, gdje Bog umire za čovjeka. I to nije parabola samo kao Prometej i Epimetej, nego je istinska stvarnost. Jer to Evanđelje nije sposobno samo da nadahne čovjeka kako će spasiti dušu i kako će iza smrti doći u nebo: Evanđelje je sposobno da nadahne čovjeka kako će postati koristan član društva u kojem živi, da može unaprijeđivati obiteljski život, kulturu, politički život, internacionalni život. Sve su to istine i primjeri koji su nadahnjivali i naše očeve.

Kroz 1300 godina u našoj teškoj i krvavoj hrvatskoj povijesti da su radili, da su se žrtvovali, da su umirali, da su natapali ovo more i ove sunčane žale svojim znojem i svojom krvlju i ostavili nama u baštinu dragocjene plodove svojega uma, svojega srca i svoje vjere u kamenu, u običajima, u literaturi upravo: da se i mi poput njih nadahnjujemo na svojoj vjeri.

Današnji čovjek kaže da nije dosta upoznati prirodu ili povijest, nego treba i stvarati. Današnji čovjek kaže: ostvari samoga sebe, prodvrgni prirodu i prirodne sile, pa i svoju povijest vlastitoj koristi; neka čovjeku sve služi, jer čovjek treba da bude gospodar svega. To je plemeniti humanizam koji se nalazi u Evanđelju i koji treba da nam bude veza sa svakim čovjekom dobre volje koji ispovijeda bilo koju

ideologiju, ali ne za svoju korist nego za korist čovjeka i društva u kojem živi. . . Lako je reći: nema Boga, a onda nakon toga reći, kao što kaže Dostojevski: »To znači da mogu raditi što me volja«. Taj ateizam je odviše vulgaran i pesimističan i egoističan. Ali onaj čovjek koji vjeruje makar u čovjeka i u društvo i žrtvuje se nesebično za to, vrijedan je našeg poštovanja. Onaj pak kršćanin koji znade katekizam i napamet, pa bio to i svećenik ili biskup, a ne čini ono što govori; ako se naša vjera pretvori u ponavljanje praznih formula bez veze sa životom — onda čemu ta spoznaja, čemu taj govor, običaji, čemu ta prošlost? To je samo jedan muzej, jedna turistička atrakcija. Doći u Korčulu, da vidimo bratime, da vidimo Veliki Petak, da vidimo što se tu sačuvalo, pa zatim lijepo se zabaviti i ići kući. I onda napisati u turističkim vodičima: treba do dođete u Korčulu, vidjet ćete Moreśku, Riznicu, lijepu Katedralu itd. . . Što bi to značilo, što se može dogoditi? Ono što je Krist rekao farizejima: »Eto, vaša kuća ostaviti će Vam se pusta.« Jer je u njoj tako prazna riječ, a nema djela, nema ljubavi. Ako ta prošlost ne služi da se u njoj nadahnujemo i da je pretvaramo u suvremenu stvarnost i ako jedan kršćanin i kršćanka nisu među prvima na svojim radnim mjestima da svojim sposobnim, produktivnim radom unapređuju društvo u kojem žive i njegov ekonomski i kulturni standard — onda je ta vjera formalistička, preživjela i možemo slobodno reći da su kršćanstvu odbrojeni dani, da je ono suvišno i da se otuđuje od suvremenog svijeta i društva.

To nam danas prigovaraju i stavljaju našu vjeru na vagu, da vide hoćemo li se naći prelagani; da vide, dali tradicija nečemu služi i danas; dali je ona izvor života ili je mrtva i ne služi ničemu. Zato Vi koji tolikom uzornom ljubavlju poštujete prošlost — ta prošlost treba da bude izvor budućnosti, ako hoćemo da ta tradicija u Korčuli nešto znači. Iz nje treba da izlazi život u našim obiteljima, među našom djecom i našom mladeži, da se čuvamo pornografije i pornografskog života, da se čuvamo šovinizma i šovinističkih ispada — jer to nije evanđeoska, društvena ljubav — da se čuvamo potkradanja i ljenčarenja na našim radnim mjestima. Tada će se govoriti: ne radi naših knjiga i naših lijepih riječi, nego radi našega života: eto ovi kršćani, bez njih se ni danas ne može, na njih se čovjek može osloniti kad im se nešto povjeri. Nemojmo se pozivati na vjeru, to ne vrijedi ništa, nego vjera je život i to u suvremenim formulama, suvremenom načinu koji organski izvire iz prošlosti. Kako je teško čuti čovjeka koji gleda svoju prošlost u knjigama, spomenicima, u običajima pa kaže to je folklor, to je ništa. To je život koncentriran u kamenu, u običajima, u povijesti, život moga naroda. I ja sam iz toga nikao: to je krv moje krvi, srce moga srca. Ali iz toga ja trebam da izvlačim i unapređujem svoj život, život društva u kojem živim sa razboritošću ali i hrabrošću, da krećem naprijed po primjeru Krista.

Čitajući ovu kroniku vjerskog i narodnog heroja Rozanovića ja sam za njega prvi put čuo. Pala mi je u oko jedna epizoda. Neka žena, dok su bili u najtežim borbama, došla je Rozanoviću i rekla: »Ja sam noćas usnula san; Gospa mi se ukazala i rekla, da će Turci biti poraženi, a naša vojska da će pobijediti«. Rozanović je rekao: »Dobra ženo, nemoj to govoriti mojim borcima, nemoj sijati iluzije, jer drugo je san, a drugo je java. Nemoj, jer bi borci mogli pomisliti, da će se nebo za njih boriti, a oni onda previše sigurni i ne boriti se koliko bi trebalo«. Tako i kriv pogled prema nebu često puta bio uzrokom što smo mi manje i slabije radili nego što je trebalo. Pogled prema nebu treba da umnaža naše snage, potiče na rad i borbu, a ne da nas uspavljuje. Zato je Rozanović pametno učinio kad je uklonio sanjare i preuzetnike koji ne vide stvarnost, koji se bore za prestiž na tuđi lakat. Mi, neki misle: mi Hrvati, mi ćemo sve! Kao da smo mi neka svjetska velesila. A drugi očajno: naš narod je tako malen — ne vrijedi za ništa! Naći ovaj ekvilibrij u svjetskoj stvarnosti, društvu, u sebi, za svoju obitelj, za svoj narod u pravoj perspektivi sadašnjosti i vječnosti. Evo mudrosti Epimeteja i Prometeja, eto mudrosti Kristove, eto ljubavi Božje koja otvara čovjeku pogled na sadašnjost i daje snagu da se bori i žrtvuje bez preuzetnosti, bez očaja u hrabrost, a uzdajući se u pomoć Neba. Jer kako kaže Rozanović: Blago čovjeku za kojega se Nebo bori! A što je nebo? To je istina i pravda i ljubav. Blago čovjeku, blago narodu na čijoj je strani istina, pravda i ljubav, jer mu to daje snagu da se može žrtvovati do krajnjih granica i daje mu da pobjeđuje mnogo veće i jače sile koje dolaze u ime nepravde, u ime svog nacionalnog prestiža i šovinizma, da taj narod tlači i da mu otima ono što je njegovo, da ga sebi podvrgne i asimilira. To nije u ime Božje, niti u ime Evanđelja: tu se nebo ne može boriti za njega. Nažalost često puta u povijesti i takve tamne sile su pobjeđivale i pobjeđuju. Zato moramo biti na oprezu:

nemojmo se možda uzdati da će Gospa voditi hrvatsku politiku ili kakvi drugi svetac; mi smo pozvani svojim razborom i svojom hrabrošću, svojom umješnošću, marljivošću i radom i žrtvom da vodimo svoj narod; da surađujemo sa svakim čovjekom dobre volje i da na taj način svoju vjeru aktiviziramo, posuvremenimo, da pokažemo da ona nešto vrijedi i danas.

Dragi oče opate, dragi vjernici! Neka nam ova proslava 400. godina Obrane Korčule od premoćne turske sile, posluži ne za neka triumfalistička osjećanja, ne za neku mržnju eventualno prema braći muslimanima, koji su bilo došli s oružjem na nas. Moramo znati da u Kuranu, svetoj knjizi muslimana, Marija i Krist su glorificirani. Braća muslimani im se dive. I zato ne treba da ih mrzimo. Ako su oni onoga časa bili u nekoj zabludi misleći da šire slavu Božju ako osvoje Korčulu i nametnu joj Islam — oni su mogli biti u zabludi; Marija ih je volila kao i danas. Oni koji su bili na zidinama i oni koji su bili pod zidinama — sve su to bila njena djeca. Jedni koji su se borili za svoju slobodu i koji su bili slabiji. A ako je ona u tom času bila za slabije dijete, postupala je kao majka koja na neki način više voli ono dijete u nevolji, nego ono koje je jače i koje agresivno navaljuje na drugoga.

Zato neka nam prošlost uvijek služi da se na njoj nadahnjujemo — kao što je rekao Rozanović — za budućnost i za sadašnjost. Da uvijek u svemu u nama vlada istina, pravda i ljubav sv. Evanđelja koje neka nam svijetli kroz ovaj život i dovode do vječnosti.

IZ ZDRAVICA

GOVORIO JE NADBISKUP-METROPOLITA

U ime ovdje prisutnih kolega biskupa: vašeg Ordinarija dr Perneka, šibenskog Mons. Arnerića, hvarskog biskupa Msgr Bezmalinovića i ovdje prisutnog predstavnika kotorske biskupije Msgr Brajkovića — zahvaljujem na ovako lijepom i bratskom dočeku i gostoprimstvu. Veselimo se skupa s vama i s vašim Pastoralnim vijećem na ovako uspjeloj proslavi. Mi vam od srca čestitamo što ste uspjeli ovu proslavu dovesti na ovako lijepu visinu umjetničku i vjersku sinoćnjim i današnjim programom.

Mi u ovom našem kratkom boravku na Korčuli sjećamo se one grčke Korčule »Korkyra Melaina« sa njenom grčkom kulturom, pa onda one rimske »Corcyra Nigra« koja je sigurno apsorbirala mudrost Grka, i Korčule slavenske t.j. hrvatske koja je naslijedila onu mudrost i kulturnu baštinu Grka i Rimljana te ju je slavenizirala i kroatizirala tako da se mi danas možemo osjećati baštinicima svih tih starih kultura.

Sjećamo se kršćanske Korčule koja je sa svojim kršćanskom vjerom i kršćanskim istinama stvorila jednu sintezu sa tim starim kulturama grčko-rimskim i slavenskim i odnjihala u svome krilu današnjeg čovjeka Korčulanina koji je u svojoj duši kulturan čovjek i kršćanin.

Sjećamo se Korčule u koju su u najnovije vrijeme prodrla nastojanja za jednom većom i boljom društvenom pravednošću, pa su i te ideje ovdje našle svoje tlo kod čovjeka koji se je borio i žrtvovao poput svojih starih predaka, rekao bih bez obzira na vjeru i ideologiju, u zajedničkoj borbi za ostvarenje jednog boljeg života.

Meni je drago što ovdje danas vidim sakupljene predstavnike: u prvom redu župnika i opata. Tu vidimo Korčulu: biskupa korčulanskih, Korčulu opata i Korčulu današnjice koja se muči i nastoji da usvoji reformu II Vatikanskog sabora i da joj dade suvremeni izraz. Veselimo se videći ovdje sakupljene predstavnike toga tradicionalnog i suvremenog crkvenog života u Korčuli i predstavnike narodne vlasti i društvenih i civilnih organizacija kako zajednički sjede i vesele se želeći ovome narodu bolju budućnost u suradnji u radu za ovu zemlju, za ovaj otok. (pljesak). Za ovaj kraj je Rozanović — kojega možemo nazvati vjerskim i narodnim herojem jer je bio i vjerski poglavica i strateg (neko vrijeme) uslijed toga što su ga na to prisilile prilike — bio spreman i život žrtvovati. A danas ne kažem doduše da se bez razloga napušta otok, ali bi ga se moglo ipak malo bolje čuvati i s obzirom na natalitet: da se obitelji malo više žrtvuju, i s obzirom na iseljavanje, da ne napuštamo svoju zemlju, nego da se malo bolje za nju žrtvujemo, za nju živimo, da podignemo standard, da nam poslije bude bolje, da dijelimo s njome sudbinu.

Ja dižem ovu čašu u zdravlje našeg domaćina oca Opata Korčulanskoga, u zdravlje i sreću njegove crkve u Korčuli i na čitavom otoku, za zdravlje i sreću čitavog naroda na Korčuli. (Pljesak).

DOBROSLAV STIPANOVIĆ

Gospodo uzvanici! Dozvolite mi da pozdravim ovaj skup i to u prvom redu gospodu Biskupe na čelu s msgr Franićem i posebno našeg Opata koji je organizirao ovu svečanost, a koja je ne samo religijska nego i svjetovna, jer obrana Korčule — kao što je rekao Msgr Franić — bila je obrana čitavog naroda: vjere i naroda ovoga grada i otoka. Polazeći od te činjenice i koristeći se ovim povijesnim iskustvom našega naroda ovdje na ovom otoku je isto tako mislim da bi trebalo voditi računa o činjenici o kojoj narodna vlast i sve društveno-političke organizacije i vode računa i pokušavaju učiniti da ovaj naš grad i ovaj naš lijepi otok — bude dalje lijep i stalan samo pod uvjetom ako se na njemu budu nalazili ljudi. To je osnovna činjenica i ovog našeg socijalističkog društveno-političkog sistema da u centar stavi čovjeka; jer samo ako čovjeku posveti pažnju, ako se tom čovjeku okrene

sve, jer se radi za dobrobit čovjeka, od pojedinca prema zajednici, onda je sigurno da ćemo i mi svi napredovati, ići naprijed i da će nam biti dobro. To je jedna okolnost. Druga okolnost je: posebno sam radostan da mogu vidjeti, da se trzavice koje su ranije postojale, bez obzira na stanovita mimoilaženja, da se te trzavice nekako razgrču i da se ostavlja prostor za suradnju; jer i Crkva, jer i društvene organizacije, a posebno političke organizacije i Vlast imaju svaka svoju zadaću i mogućnost da radi i da se taj rad sinhronizira, da se zamisli ostvaruju upravo sinhronizirano; a sve u jednom zajedničkom cilju, da našem čovjeku bude bolje.

I nastojati ćemo to, kao što smo do sada i u buduće s naše strane. A nadam se, jer ja ta uvjeravanja ne samo da vidim na riječima nego vidim i praktično na djelu, da će se to i sa strane ovih vjerskih zajednica odnosno Vjerske zajednice koja ovdje stoji također dalje razvijati. Ja se nadam da će to biti tako sinhronizirano — da bude — kao što sam na početku rekao — na dobrobit svakog našeg čovjeka i svakog našeg građanina. Da se i građani i Korčula može razvijati i da bude uvijek ovdje ponosno stala i da je uvijek možemo braniti i obraniti kao što su to učinili i sadašnji naši očevi, braća u ovom neposrednom minulom grubom i teškom ratu, kad su je onako hrabro i svijesno branili i obranili i donijeli slobodu koju možemo koristiti u ovim današnjim uvjetima da ovako, mirno, svečano i veselo možemo slaviti i nastavljati naprijed. U to ime ja (još jednom) dižem čašu i želim sve najbolje svima!

DON IVO JE GOVORIO

Pred nama je radost koja nas Korčulane obuzima: radost da nismo sami, radost da se naš Metropolita, naš Ordinarij, naši dragi susjedni Biskupi, naše župe, svi naši prijatelji diljem Hrvatske i Jugoslavije, pače i inozemstva da su se s nama stopili u jedno, u jedno srce, jedan duh, jednu misao kao što sv. Pismo hvali kličući: Quam iucundum habitare fratres in unum — Kako je ugodno kad su braća zajedno! A mi smo braća: bez obzira što na jednoj ruci nije jednakih pet prstiju a ipak smo svijesni da smo svi jedno i gdje god smo mogli uvijek smo nastojali da naša suradnja, naša ljubav pokaže i Crkvi i vlastima i narodu i prijateljima, da je

vrhovni princip čitave naše akcije i aktivnosti: ljubav, razumijevanje i jedinstvo. I Bogu hvala vjerujem da smo mi cijelom svijetu to pokazali, da smo za ove intencije, u drugom ozračju prije Koncila i mi morali konkretno neke stvari pretrpjeti više puta i od najbližih prijatelja i onih koji nad nama stoje, ali smo ustrajali kao što je to bilo za vrijeme rata, poslije rata, tako i danas i uzdamo se i u buduće.

Izraziti ću osjećaje svih nas ovdje prisutnih, da smo duboko, trajno mi tradicionalisti korčulanski, koji smo ujedno i progresisti sretni što ćemo reći ovdje prisutnom Metropoliti: Korčulanska kronika će zapisati ovaj dan u kojemu je s nama splitski Nadbiskup koji nas prati, koji je u svim momentima bio srcem kraj nas i onda kada smo se stiskali mi kao jedno tijelo i jedan duh; mi Korčula, mi crkvena zajednica, mi pastoralno vijeće, mi Korčulani — na svim kontinentima. Gledali smo Metropoliti ono njegovo veliko srce koje obuhvata ne samo sve narode ove naše zajedničke države, ne samo sve krajeve ove naše drage Hrvatske, ne samo ove pojedine regione ove naše mile Dalmacije nego na posebni način shvaćajući ozračje i momente kucaja naših srdaca, ovdje u Korčuli na način kako vi svi neznate. Želim mu to ovdje javno reći i istaći: da je Korčulanska kronika za budućnost zapisala ime Frane Franića kao najvećega prijatelja Korčule (pljesak). Ovdje u našoj sredini je naš otac: pogledajte mu oko u kojemu zrači očinstvo; koje možda ne izrazuje riječima (jer je pravnik Katoličke Crkve) ali koji isto tako iza tog paravana prava stoji kao čovjek, kao otac, kao biskup; to je naš Ordinarij — dobri naš biskup Severin Pernek. Njemu zahvaljujemo za svu ljubav i pažnju i pratnju kojom nas prati. (pljesak).

Tu je i naš »praotac« — generacije koje su minule, Otac biskupije hvarske, kojoj smo nekada bili djeca. Isto tako i šibenski biskup je tu i pretstavnik Kotorske Biskupije: neka ih Bog poživi, neka im Bog uzvrati ono dobro koje su nama iskazali, danas, sutra i u buduće. (pljesak).

Izgubili smo najveću pomoć, možda i posebnu milost: nama je Badija bila vjekovima zaslon. Danas je za nas to pustara, iako je u turističkom, ekonomskom smislu dobila beskrajno veliku dimenziju. Ali mi ne možemo zamisliti Badiju da nije sveto mjesto Sv. Križa i Gospe od otoka (pljesak.)

Pozdravljamo stoga zamjenika provincijala sv. Jeronima dragoga dr. Bakotina kao našeg starog Badijaša i korčulanskog prijatelja, koji je velikodušno prihvatio da se skupa s nama raduje kraj svoje svetinje Gospe od Otoka.

Predstavnici naših Narodnih vlasti — što da kažem? Moram Vam reći, Gospodo biskupi, da smo mi ipak jedno! Onako kako bi izrazio naš Marin Cetinić svojim drugovima: »Hajde dođite sa mnom, idemo gore kod Don Iva popit kafu!« To je sve izraz onog našeg sŭosjećanja i jedinstva što je došlo do izražaja i u riječima tajnika naše Općinske skupštine na čemu mu se posebno zahvaljujem.

Budući da sam ja nekakav opat, ali vidite po odjeći da jesam i nisam:

Posebno pozdravljam prof. Živana Filippi predsjednika Općinske Vjerske komisije koji slično meni jest i nije ovdje u tom svojstvu, nego kao predstavnik ovog hotel. poduzeća. On vrlo dobro zna, da mi dvojica iako smo svaki na svojoj liniji, svojoj pruzi, naše pruge nisu se nikada suprotstavile jedna drugoj nego su išle paralelno kako što da činimo, da nam bude u ljubavi i međusobnom razumijevanju što bolje na lokalnom planu Crkva — Društvo.

A braći svećenicima nek je izraz zahvalnosti i pozdrava kroz lik vrlog Don Boža Medvida, župnika Jelse, budući mi dvojica kao nasljednici pobjednika nad Uluz-Alijem, u ovom času nosimo najdublju blizinu.

Ne znam kako bih svima izrazio svoju zahvalnost. Nego dopustite mi da pomiješam ono što je službeno i ono što je intimno privatno, ono što u ovom momentu osjećam: kao da je s nama pk. Šjor Gabre Bernardi — naš konzul u Splitu, koji je svima »pumpao glavu s Korčulom«; kao da gledam našeg pk. šjor Dometa Šteku, sve one Korčulane, koji su trpjeli, koji se lomili, koji su umirali, koji su nestajali od ljubavi prema ovim zidinama, prema ovim Svetinjama, prema našoj tradiciji, prema našim »diritima«, prema našem dostojanstvu, prema našim vrednotama: kao da ih u ovom momentu imam na okupu ispred očiju. I gledajući ovdje ove naše uzvišene goste, gledajući ovdje ovu odličnu gospodu, kao što je prof. Ravlić, kao što je dr. Foretić, kao što je naš dr. Cvito Fisković, kao i oni koji su ovog momenta otsutni —

kao da sve njih imam na svojim dlanovima i ne bih znao drugčije nego rastvoriti svoje srce i prebaciti ga na vlastite dlanove i reći im: zahvaljujemo Vam jer zaista ste nam ljubav, dobrotu i vrijeme svoje žrtvovali i darovali.

Što drugo na kraju nego do ove četiri zlatne plakete koje su srca naše Korčule — jer kako reče Rozanović: gledajte Korčulu s koje strane god hoćete, vidjet ćete da je Korčula jedno veliko veliko srce! Ovo dakle srce povezano s Rozanovićem ne može biti nego zlatno, stoga predajemo ove pozlaćene plakete-srca na uspomenu Gospe od Otoka i Rozanovića: Metropoliti, Ordinariju, Hvarskom i Šibenskom biskupu za ljubav koju nam iskazaše u ovoj prigodi. Predajemo plaketu također i predstavniku Provincije sv. Jeronima dr. Bakotinu, kao izraz naše zahvalnosti. Našem povjesničaru koji nas svojim radom slavi i koji izgara za nas dragom dr. V. Foretiću, darujemo također plaketu, ne izostavljajući odmah uz njega onoga koji je proslavio naš nacionalni spomenik Korčulansku katedralu — ljubljenom dr. Cvitu Fiskoviću (pljesak).

Ne bi htio nikako izostaviti ni onoga s kojim se mi ponosimo. Vremena su istina prošla, mi smo danas u miru u slobodi, u radosti, ali on je ipak nosio i nosi rane Kristove na svom tijelu i ja dok sam živ ne mogu i neću nikada zaboraviti kao ni mi svi našeg dragog preč. don Pavla Pošu (pljesak).

Smatramo se radosnim i osobito počašćenim da ovakav nosilac hrvatske kulture, hrvatskog imena i hrvatske slave koji je žrtvovao pola ljeta za nas (jer kad je pred par mjeseci don Ivo samo šapnuo: »Profesore ako bi bilo moguće«... nije bilo problema, on je ostao i čekao evo već jesen da bude s nama naš dragi prof. Ravlić (pljesak). Da ne bismo mislili da se vrtimo samo oko naše gospode gostiju i odličnika nego da mislimo i na naše male ljude: častimo ovdje pred ovim zborom onu koja je već godinama desna ruka, koja neumorno radi i žrtvuje se, kako bi naša Župska zajednica išla ukorak s duhom Koncila, novim licem Crkve i s liturgijskom obnovom-a to je gđa Lina Goravica (pljesak).

Svoju plaketu opat će najradije darovati onome koji mu već godinama izrazuje punu bratsku, svećeničku pomoć u svakom pogledu, mom dragom i voljenom kolegi župniku Žrnova don Josipu Batistiću (pljesak). Hvala svima!

o. dr. JERKO BAKOTIN

U ime provincije Sv. Jeronima, nekadašnjih čuvara Gospine slike, imam posebnu radost i sreću što mogu biti zastupnik te provincije na ovoj proslavi. Mi kao djeca, mladići koji smo se odgajali na Badiji uključivši dragog Don Iva. mi svi smo se sjećali ove 400 obljetnice pobjede Korčule nad Turcima .Kaže Rozanović da se u toj opsadi nisu pokazali kao junaci ni Franjevci ni Dominikanci: ostavili su Gospu neka ona brani Korčulu. Ali Gospa je ipak na naše izvršila onaj utjecaj koji je bio potreban da bi narod imao duhovnu hranu, da bi narod živio za svoje ideale, da taj narod ne bi izdao Boga ni svoj narod. Da nije bilo Badije, priznat ćete nema sumnje, iako to možda nije skromno s moje strane da kažem, mislim da bi Korčula bila duhovno siromašnija. A ne samo Korčula. Mi nekadašnji čuvari te stare, časne Gospine slike sjećamo se toga i želimo da Gospa koja je prenesena ovdje sa Badije među svoj narod bude i ono što je bila i Franjevcima na Badiji — da krijepi ovome narodu te iste evanđeoske ideale: da bude Korčuli ono što je bila svima kroz vjekove.

Korčula je danas dobila novi izgled: stare zidine su još tu, ali one ne znače ništa prema modernoj tehnici. Jedna najezda Turaka je prošla, ali su došle druge najezde, možemo ih nazvati bijelim nomadima, turistički gosti. Korčula je kao splav na moru, otvorena svemu svijetu, svim morima i svim kulturama. Hoću reći: Korčuli je danas potrebna budnost, da bi Korčula sačuvala ono specifično radi čega stoji do danas i radi čega mi slavimo taj jubilej, a to je onaj specifični kršćanski ideal, i naši narodni, hrvatski ideali. Zato mi pridružujemo svoje čestitke danas na posebni način — mi stari čuvari stare slike, koju smo predali ovdje gradu Korčuli na čuvanje. Pridružujemo svoju radost ovoj radosti cijele Korčule i želimo da Gospa među ovim narodom izvrši ono što je izvršila među nama, da u mladoj generaciji hrani stare ideale one generacije koja se pred 400 god. našla na koljenima pred bl. Gospom; da mlada generacija upozna blagotvornost Gospina djelovanja.

Tada ne sumnjamo da će Korčula doživjeti preporod, da će Marija za Korčulu biti početak novoga života. (Pljesak).

dr LOVRO STEKA

Dozvolite mi da u ime Pastoralnog vijeća pozdravim svih i da istaknem nekoliko misli i u ime Vjeća i u svoje osobno: misli koje su se nametnule pri čitanju Obrane Korčule od Rozanovića.

Čini mi se da i danas vrijedi sve ono što je Rozanović pisao i da se mi danas u našem vremenu punom dinamike možemo isto tako naći suočeni sa problemima koji su gotovo jednaki kao problemi Korčule u ono davno doba 1571 god. Onaj osnovni problem onda kao i danas je — bijeg iz grada, bijeg iz otoka. Kao liječnik mogu istaknuti da sam duboko tužan, žalostan što je ovaj narod u gradu Korčuli i na čitavom otoku Korčuli biološki ugrožen. Prirodni priraštaj na cijelom našem području iznosi svega 0,6, a ako uključimo problem emigracije koji je stalno prisutan, onda moramo sa žalošću konstatirati da se žalosnom nizu naših otoka, počevši od Cresa, Paga, pa nedavno Hvara i Visa, pridružila i Korčula, jer imamo negativni priraštaj. Tko se iole bavi demografijom shvatiti će da je ovo gotovo katastrofa. Odgovornost koja se nekada pojavila pred Rozanovićem da sačuva što više branitelja, ta ista odgovornost u našem vremenu prisutna je u svima nama i treba da bude prisutna. Mi treba u ovom našem vremenu da živimo vrijeme, da doživljavamo život, mi ne možemo živjeti mimo našeg vremena. A to vrijeme kao i ondašnje postavlja pred svakog od nas pojedinca u prvom redu problem odgovornosti za naše osobno djelovanje i za djelovanje prema svome bratu bližnjemu, za djelovanje prema svome narodu i prema čitavoj zajednici. Problem je dakle 1571 i 1971 ostao isti, a to nije ni čudo: jer problemi ljudskosti, problemi koji su vječno u nama ostaju isti makar i vrijeme prolazi.

I danas se sve više postavlja pitanje odgovornosti svakog pojedinca. Mene posebno zapanjila je jedna činjenica koja je i danas konstantno prisutna među nama. Pobjeda je izvojevana, Uluz-Ali bježi sa svojim galijama prema Hvaru, napušta definitivno Korčulu. Prvi bjegunci koji su se sklonili da spase goli život u obližnje šume, vraćaju se natrag u grad. I, što se događa; popljuvani su, gotovo istučeni od onih koji su Korčulu branili ... Ne nalazimo li i sebe danas u takvim postupcima, nije li i današnjem našem vremenu, ovako bučnom, ovako burnom, ovako punom dinamike i suprotnosti u samom sebi; nije li u prvom redu potrebna bratska

ruka, potrebno shvaćanje, potrebno razumijevanje za svakoga. Zašto da nas razdvajaju razlike u mišljenima u stavovima, bilo sociološkim, bilo nacionalnim ili bilo kakovim, kad bi trebalo da živimo u djelovanju, prisutni u vremenu sa sveobuhvatnim shvaćanjem za svakoga i s velikim srcem i bratskom rukom koju simbolički preko žrtve pružamo dok govorimo »mir Tebi«. Nije li Rozanovićeva poruka iz 1571 važna i za nas, našoj generaciji koja živi 1971 god.

Čini mi se da smo gotovo, gotovo isti. Možda je dnnašnjeg Korčulanina teško shvatiti. Činjenica je da su Korčulanin i njegova vjera bazirani prvenstveno na tradiciji, na srcu; razumski, misaono, spekulativno teško bi Korčulanin branio vjeru. No dali je važno da se svaka stvar može samo misaono braniti? Mi očekujemo da će se današnjega Korčulanina shvatiti, mislim da imamo barem pravo na to: kao ona starogrčka Padora, otkrivši lonac darovan od bogova kad su svi darovi pobjegli, prestrašena zatvorivši ga ostala joj je samonada. Mi se dakle nadamo da će se Korčulanin današnjega vremena moći shvatiti. Jer mi ne predpostavljamo i ne postavljamo staro kao tezu, pogotovo ne postavljamo staro novome kao tezu antitezi; mi bismo željeli da stvorimo jednu sintezu između starog i između novog. Vjerujem da imamo pravo, a vjerujem i da ćemo naići na razumijevanje za ovakva korčulanska shvaćanja. U to ime, i sa takvom željom svima želimo dobrodošlicu. (Pljeskanje).

PREPOZIT DON PAVAO POŠA

Dragi gospodine, Nabiskupe, ljubljeni naš Ordinariju dragi biskupe Šibenski i Hvarski, dragi predstavnici naših narodnih vlasti, odlični gosti i dragi Korčulani. Ja se neću osvrtati na ovaj preradosni dan koji Korčula danas svim srcem, svom dušom slavi: čuli ste mnogo o tome. Ja ću se samo ukratko obratiti na jednu neoborivu činjenicu. Obratiti ću se našem korčulanskom Opatu don Ivi Matijaci. Dragi Ivo — Ti se možda sjećaš i ne sjećaš kad sam bio delegiran sa strane pok. biskupa Butorca, da ga zastupam pri jubilarnoj proslavi bratovštine Svih Svetih. Tada sam u zdravici rekao da je providencijalni ishod odabiranja tebe za Opata Korčule; i ti si to sa svojim požrtvovnim radom, svojom snalažljivošću, svojom agilnošću dokazao i predokazao sve do danas. Kiti te ures naših crkava koje si restaurirao, kite

te sve one starine koje si svojom brižljivošću sačuvao. Ja, Ivo priznajem ovdje pred svima, jednom sam zgodom kazao: Ivo Matijaca je jedan najsposobniji svećenik naše biskupije (pljesak); njegova agilnost ide tako daleko, da više puta zaboravlja na svoje pogoršano zdravstveno stanje (što ne valja).

Pod utiskom sam sinoćnje priredbe. Ja sam Ti rekao: ovo je jedan bonbon! I sinoć u crkvi i danas u Crkvi. Za to je trebalo organizatorskog duha, a to si na svojim leđima nosio, uz pripomoć svog Pastoralnog vijeća, dobrih Korčulana i Korčulanki. Pred svima kažem: Korčulani se ponose s Tobom kao što se ti ponosiš sa Korčulanima. I to je za mene jedno zadovoljstvo jer i ja sam Korčulanin, da ovako u svom kraju vidim agilnog župnika požrtvovnog, nesebičnog župnika, kojega slijede njegovi Korčulani. Kao što si ih ljubio do sada ljubi ih i unaprijed.

DON BOŽIDAR MEDVID

Evocira najprije zapise Rozanovićeve o Opsadi Korčule, spominjući da Rozanović govori o jednom Hvaraninu koji je vidjevši da Turci odlaze prema Hvaru — uperio top baš na galiju Uluz Alija i pogodio je. Dakle i Hvarani su se borili u Korčuli; znači već tada postojale su među-otočke veze, a sada trebalo bi da te veze postanu još čvršće. Pa eto i to se nekako vidi: mi na Jelsi imali smo biskupijski Marijanski kongres, a Vi u ovoj proslavi opet častite Gospu — kako je u pjesmi don Luke rečeno to »Znamenje neba«.

Gospa je i danas kao što je bila kroz pokoljenja naša inspiracija. Jer istina je da čovjek mora živjeti od velikih misli. Najprije ga jedna velika misao mora pokrenuti, da bi u njemu probudila zaspale sile koje će se pretvoriti u praktičnu životnu energiju. I Gospa je najveća misao — ona je remek djelo Božje.

Danas naša međuotočka suradnja može se posebno izraziti u zajedničkim naporima da spriječimo propadanje naroda na ovom području, njegovo izumiranje i iseljavanje. Na tom području i vlast i Crkva mogli bi zajednički raditi da narod spasimo. Svi mi trebali bismo činiti sve što možemo da naš narod raste: jer pitanje obitelji je danas ključno pitanje u Hrvatskom narodu. Mi koji kažemo da vjerujemo u Boga trebali bismo poraditi na tome da u obiteljima bude

više kolijevki nego mrtvačkih ljesova. I nakon ove proslave mi kršćani trebali bismo misliti da u našem životu ne treba prevlavadavati triumfalizam već praktično kršćanstvo svakodnevnog života. (Pljesak).

dr. prof. VINKO FORETIĆ

Najprije ističe suradnju sela pri obrani grada Korčule 1571, a isto tako i narodnu svijest sela prije 100 god. kada je općina Korčula prešla u hrvatske narodne ruke.

»Ne bih mogao zamisliti da dođe neka reforma pa da kaže da ukinemo tonige. Nismo mi Korčulani savršeni ljudi, daleko od toga, bilo je i ima zloće među nama, svih mogućih trzavica. A baš bratovštine su bile te koje su i najveće svađe osobne, društvene i ostale nekako izgladile: u bratovštinama; napravile su nas boljima ili ako je i ovaj izraz prejak, napravile su nas manje zlima. Bratovštine su i danas jedan od najvećih vezova koji veže građane Korčule, a mislim da je i po selima tako.

Imamo ovdje i jedno bolno pitanje, pitanje našega opata. Žao mi je da smo na Otoku Korčuli izgubili titul Plebana u Blatu — zašto da taj časni titul nestane? Za nas svih za naše Korčulane — velika je bol što je naš Opat izgubio pravo na pontifikalia. Mogao bi netko reći: što se gubite s tim sitnicama? A mi bismo mogli reći onima koji su to ukinuli: a što se vi gubite s tim sitnicama? Bili su interesi Austrije — koji su doveli do toga da je ukinuta stara biskupija Korčulanska; onda se počelo raditi na tome da se u Korčuli stvori Zborni kaptol na čelu sa nadžupnikom. Na tome se mnogo radilo (imao sam u rukama te dokumente). Kasnije je Korčula dobila i Opata — nastojalo se time da se ona Korčulanska tradicija održi. Ne znam koji će se načini, koji će se oblici za to sada naći, ali apeliram na prisutni episkopat da bi poradio da se ipak uzdrže prerogative našega Opata.

Uvjeren sam da se u današnjim prilikama može naći jedan modus i za Badiju. Da tamo opet pođe sv. Križ, da tamo pođe i Gospa od Otoka. Kako će se to provesti — t.j. da tamo dođu Franjevci ili povjeriti Opatu ili sl. Ja sam za to da crkva s kapelom i klaustrom bude čuvana i da se održi u sakralnom obliku. Mislim da sam ovim iznesenim mislima tumač i želja svih Korčulana.

prof. JAKŠA RAVLIĆ

Molio bih Vas da saslušate i riječi jednoga ne Korčulanina. Došao sam prvi put ovamo pred dvije godine po nalogu Jug. Akademije da istražujem Petra Kanavelića i jasna stvar: »kud će suza neg na oko« — ravno u Opatiju, i tamo nalazim ovoga dragoga čovjeka kojega svi danas spominjete i slavite, a meni se čini — ja posebno. Mogao bih da o tome mnogo pričam ali biti ću vrlo kratak. Ja sam don Iva Matijacu ovdje upoznao, upoznao sam ga kao svećenika, kao čovjeka i kao organizatora kulturnih stvari, a to je Riznica, Arhiv, biblioteka i niz drugih stvari, i kad god mi je trebalo kakve pomoći, savjeta dobio sam ga od njega. Prema tome i ovo što smo jučer i danas slavili to je, pored naroda koji mu je pomogao, pored Vas prisutnih ovdje, njegovo djelo uglavnom možda 90 posto. I zbog toga htio bih, baš ovom prigodom kad slavimo pobjedu nad Uluz-Alijem, da posebno spomenemo njega, koji je sve ovo organizirao i priredio sve što je lijepo, sve što nam je pokazao. Mislim stoga da svi skupa dijelimo jedno jedino mišljenje da ovoga čovjeka istaknemo i da mu kažemo: Hvala don Ivo, učinio si veliko djelo. Živio!

ZAVRŠNI GOVOR BISKUPA ARNERIĆA

Pred 400 god. Uluz Ali iz egoističkih ciljeva i ratnih ambicija navalio je na ovaj grad da ga osvoji ili da ga silom uništi. Započela je nejednaka borba: naoružani neprijatelj do zubi i skoro goloruki malobrojni Korčulanski narod. I možemo si zamisliti kakva je panika nastala: plač, lamatanje ruku i sakupljanje posljednih snaga. Ali u toj stisci, u toj nevolji, u jednoj veoma teškoj situaciji začu se glas katoličkog svečenika arhiđakona Antuna: »Narode, uteci se Majci Milosrđa i ona će prikazati Ocu svoja Prsa, a Sin Ocu svoje Rane i radi tih velikih darova Svevišnji Otac smilovat će se narodu, po mnoštvu milosrđa svoga«.

Kršćanska braćo i sestre, taj poziv Korčulanskog Arhiđakona ima dvostruko značenje: to je bio poziv da se ojača ljubav prema rodnome kraju, da taj narod skupi posljednju snagu, da sve od sebe dade u obranu svoga grada. Ali taj poziv bio je ujedno i iskaz vjere i pouzdanja u prvu kršćanku, najveću mučenicu ljubavi, Majku sviju ljudi, dragu Gospu, koja je na onoj Golgotskoj stijeni kod izmučenog i isprošenog Sina molila za dobro svijeta. Taj poziv Marijin preko Arhiđakona bio je veoma utjecajan, ušlo je novo ozračje na Korčulu: ljudi su se ojačali u velikoj nadi da će Majka svijeta, Majka progonjenih u onome času pomoći. I eto, tada je sve molilo, mlado i staro, otvaralo je svoje duše i širilo svoje ruke prema Gospi od Otoka govoreći glasno: Gospo pokaži nam se majkom, spasi nas od ljute nevolje!

Da, braćo! i vi znadete još bolje nego ja, jer Vam je poznata povijest Korčule, svi mi znademo da je nastala nova situacija. Pojavila se neprotumačiva strategija Korčulana koja je bila isprepletena lukavošću i herojstvom. Neprijatelj

je bio primoran da ostavi ovaj kraj i da ostavi na ovoj Korčuli posljedice svojih haranja: grobove korčulanskih junaka i izmučeno živo stanovništvo. Dä! Mnogo je Gospa od Otoka učinila ovome narodu u najkritičnijem času njegove povijesti, mnogo je ljubavi iznijela na njihove rane i taj narod uvijek je ostao zahvalan kroz sva pokoljenja do danas.

I mi danas nakon 400 godina stojimo na ovom izmučenom ali slavnom korčulanskom tlu da u ime onih korčulanskih junaka, koji su polažili svoje živote za obranu ovoga kraja, u ime svih onih koji su ostali živi nakon oslobođenja Korčule i u ime svih nas rečem danas nakon 400 godina: Gospo od Otoka hvala!

Ali mi smo se danas okupili ovdje u jednom posebnom trenutku kada ovim otokom hara požar, šume gore, kao da se Turčin pojavio; okupili smo se u ovome trenutku, kada i kod nas i u svijetu hara požar nevjere i praktičnog materijalizma. I stoga danas mi moramo moliti našu Gospu, da nas očuva od svih materijalnih požara, da očuva hrvatski narod od pohare nevjere. Da! To mora biti naša molitva, jer potrebna nam je pomoć s neba, pomoć u ovome času. Gospa kao naša dobra majka sigurno će raširiti ruke prema Uskrslome Kristu svome Sinu da nam očuva vjeru pradjedova: da nam očuva vjeru za ovo vrijeme; da mi koji vjerujemo budemo sposobni nositi baklju kršćanstva; da ovom mladom naraštaju, koji će nastaviti rast Crkve poslije nas bude naš praktični, živi, djelotvorni kršćanski život njima ponos radi njihove kršćanske budućnosti.

Svaki Marijin blagdan traži od nas kršćana jednu posebnu prisutnost, jedno oživljenje. Potiče nas svaki Marijin blagdan na razmišljanje i na razmatranje. I ovaj današnji dan, dan Imena Marijina i ovaj veliki Jubilej, potiče nas da osim one zahvale, osim one molitve za očuvanje naše vjere, da pristupimo Mariji, ispitamo svoju kršćansku savjest i da učvrstimo po razmatranju naše kršćanstvo.

I baš zato Marija danas ovdje od nas traži ne samo zahvalu i molitvu, traži od nas da budemo kršćani u tom smislu: da budemo stvarni svjedoci Kristovi i njegova Evanđelja. Marija danas traži od nas, da budemo osvjedočeni da je Krist središte povijesti i svijeta. Sve naše treba da bude usredotočeno u njemu — svijesni da je naš hod veoma težak, ali da je taj hod veličanstven jer je usmjeren prema Kristovom danu, kada će na svršetku vremena sve biti naše i svi mi biti Kristovi. I Marija traži naše oživljeno kršćanstvo; Marija traži danas od nas do možemo uvjerljivo i dokazno sa velikim Pavlom Apostolom reći: »Moj život je Krist«! Ako mi to možemo reći ne samo iz neke skrivene, potajne pobožnosti, iz neke sentimentalnosti, nego iz našega života — onda smo mi kao takovi uistinu garancija pravoga kršćanstva i mi svijetu pokazujemo nadnaravnu vrijednost koja jedina može učiniti čovjeka više čovjekom.

Da naše kršćanstvo stvarno bude oživljeno, da ono bude stvarno naš život, približimo se večeras liku Bezgrješne i onda da ispitamo svoju savjest.

Kršćanstvo treba da bude najprije potvrđeno živom vjerom molitvom, žrtvom i proučavanjem Evanđelja, kao što je to i Marija vršila.

U vjeri Marija je bila nepokolebljiva. Marija je vjerovala anđelu kad joj je navijestio da će biti Majkom Božjom. Ona je znala da je to nemoguće po ljudsku, ali vjerujući, ona je pristala na ono što je Bog od nje tražio. Marija je vjerovala i na Veliki Petak kada je zemlja uzdrhtala, kada su se grobovi otvorili, kada je Krist izlio i posljednju kap Krvi; vjerovala je Marija Kristu, da će on odvaliti ploču s groba i da će slavno uskrsnuti.

Znademo braćo vrlo dobro da je naša vjera u ovo vrijeme vrlo kušana, da je kušana i naša Crkva, da se i danas znadu pojaviti tamni oblaci. Tada se znaju i u našim dušama javiti crne slutnje. Braćo, uvijek vjerujmo s Marijom Isusu Kristu koji je u Crkvi, koji je glava Crkve; vjerujmo Kristu koji nikada ne može biti pobijeđen. Stoga s Marijiom uz Krista za život Kristov u ovoj našoj zemaljskoj Crkvi!

Kršćanstvo se održava i molitvom: kaže jedan svetac tko ne zna moliti, ne zna ni živjeti. Jasno: ako mi ne molimo naša će vjera oslabiti. Marija je molila i kada je bježala u Egipat s Djetetom i na Veliki Petak. Molitva kroz suze, kroz bol i kroz krv njezina Sina. Molila je da bi izvojevala i ona pobjedu. Marija je molila kroz cijeli život, zapravo njezin život bio je molitveni život. Posebno roditelji, uvedite u svoje obitelji obiteljsku molitvu, jer ona je važan čimbenik da se očuva kršćanska atmosfera u obitelji, da se očuva ljubav, jedinstvo, posebno radi one djece koja će sutra stupiti u život.

Žrtva — po žrtvi izgrađujemo naš duh. Po križu smo otkupljeni i mi ne možemo zamisliti kršćanstvo bez križa i to osobnog križa. Marija je nosila svoj križ strpljivo, ona se uvijek podlagala volji Očevoj, posebno onda kada joj je bilo

preteško. I mi tu žrtvu cijenimo, jer kroz žrtvu mi ćemo ući u jednu dublju duhovnost, mi ćemo sebe osposobiti da se izdignemo nešto iznad zemlje. Po žrtvi ćemo biti sposobniji da prihvatimo Kristove istine, koje nam postaju jasnije i pristupačnije kada je naš duh izoštren po našem darivanju, po našem žrtvovanju.

Nedavno u jednoj pastirskoj vizitaciji u mojoj biskupiji obilazio sam bolesnike u župi, pa ušavši u kuću ugledah jednu siroticu ženu od 60 god. Paralizirana sjedi na krevetu s krunicom u ruci. I pitam je: Kako je ženo? »Pa dobro« — Bolesna ste? — »Hvala Bogu: treba da trpim; ako je Isus Krist i Gospa trpjela kako da ja ne trpim. Ja sam zadovoljna, a moje dobre susjede dolaze i njeguju me«. Evo braćo jedno djelotvorno živo kršćanstvo u duši jedne žene koja je razapeta na križ, ali kroz križ još više ljubi Boga. Evo životvornog kršćanstva kroz one njezine susjede, koje se žrtvuju za svoju bolesnu sestru i poput Krista daju ljubav toj ženi. Mi ćemo biti djelotvorni ako se budemo znali žrtvovati, jer ćemo više ljubiti Krista i Mariju, a što više budemo njih ljubili više ćemo davati drugomu.

I na koncu važno je proučavanje Evanđelja. Marija je pjevala psalme, čitala je poruku Božju kroz prorokove riječi koje su zapisane u Bibliji, razmatrala je i njezina duša više se rastvarala Bogu. A mi braćo: dali poznajemo Kristovu nauku? Mi kažemo da smo kršćani, mi vjerujemo, a dali poznajemo kršćanski nauk? Dali mi poznajemo Evanđelje? II Vatikanski sabor naglašava da se upoznamo sa Kristovom istinom, zapisanom u Evanđelju, da po toj istini možemo živjeti i svjedočiti za Krista. Dali imate sv. Pismo u kući, roditelji? Dali čitate to sv. Pismo, dali Vašoj djeci pružate tu knjigu života ili im možda pružate kojekakve revije, sa kojekakvim slikama otrovom pornografije? Dä, toga se danas daje više nego što se daje lijek, ali lijek dolazi od Krista, od ljubavi neizmjerne, koja je bila razapeta na križu. Stoga čitajte Evanđelje, tumačite svojoj djeci, osobito nedjeljom kada je obiteljski dan, kada se zajedno okupljate oko svoga stola.

I konačno — kršćanski nauk. Dali vi Korčulani svi šaljete djecu na vjeronauk? Ja ne znam kako je ovdje, mislim da nije loše, ali znajte, ne može se nazvati kršćanski roditelj, koji nije svijestan dužnosti da djecu šalje na kršćanski nauk. Jer ako neki roditelji ne šalju djecu na kršćanski nauk oni su sukrivci da ta djeca sutra ne budu kršćani, oni su sukrivci da ta djeca sutra budu ateisti, sukrivci ujedno i slabljenja Crkve kod nas.

Eto braćo i sestre — Marija nas svojim primjerom potiče, da živo vjerujemo u Boga našega i da budemo puni Boga; Marija nas potiče da izgrađujemo svoje kršćanstvo, jer smo mi svi odgovorni za Crkvu kod nas — kako nam kaže II Vatikanski sabor. Da braćo — veliki Arhiđakon Korčulanski ponio je u onom najtežem času zlatni križ na zvonik, izvjesio je zastavu, a narod je klicao: Živio Krist. I to je vaša zastava: da živi Krist — ali u nama, da živi u našim obiteljima, da Krist bude prisutan svugdje u javnome životu, da Krist preko nas i kroz nas pobjeđuje.

Završit ću jednim primjerom: Slovenski pjesnik Ivan Cankar za svoji mladih dana odalečio se od Krista, od Crkve. Kad mu je bilo oko 20 g. kako je sam zapisao u jednoj od svojih knjiga: »Jedne večeri upadne majka u moju sobu i kaže mi: Ti se sinoć nisi prekrižio, ja sam te gledala kroz otvorena vrata. — Majko, bio sam jako umoran. — Majka je ostala u sobi, ništa nije odgovorila, već me promatrala. A ja sam se pričinio kao da spavam. A tada mi je stavila križ na čelo i na prsa. I ode majka. A kad su se vrata zatvorila rekoh: Moja majka želi da ljubim Boga. . .« I van Cankar uzljubio je Boga.

Majka Marija hoće danas posebno ovdje u ovom Jubileju da više ljubimo Boga, da Boga nosimo u sebi i da Boga dajemo ovoj našoj generaciji.

Gospe od Otoka pomozi nas, moli za nas!

REKLI SU NAM

Kao višegodišnji posjetilac Korčule htio sam ostati na velikoj proslavi Obrane. I nije mi žao. Impresionirala me je dobra organizacija, srdačan i dirljiv susret sa starcima i bolesnicima u subotu ujutru. Za svakoga od njih župnik je našao toplu riječ, a Župsko vijeće im ponudilo svoje usluge.

Pokorničko Klanjanje i Slavlje u noći bilo je ganutljivo gledajući punu crkvu adoratora, molitelja i pričesnika.

Osobito me impresionirala ekipna suradnja klera cijelog Otoka i okolice što je došlo do osobitog izražaja 12.IX u večernjoj procesiji. Sudjelovale su sve župe, sav kler, pače grupe iz Pelješca, Dubrovnika i Konavala. S kojom li vjerom i pobožnošću dolazili su hodočasnici sa zastavama u bratimskim odijelima ili narodnim nošnjama! Pjesma Majci Božjoj orila se Korčulom do kasno uvečer.

Turisti i stranci divili su se gledajući pobožnu masu svijeta, a osobito bratime korčulanskih bratovština kako u velikom broju nose 2 do 3 metra stoljetne velike duplire u sjaju svoje vatre, kroz grad, uz obalu, — a srce svega u pozlaćenom sjajnom okviru: draga slika Gospe od Otoka.

Na banketu u hotelu Bon Repos bilo je mnogo toplih riječi u čast Korčule, njezinih tradicija i vjere, ali i usrdna molba upućena prisutnim biskupima da se sačuva Korčuli čast i dostojanstvo koje joj stoljećima pripada.

Veliki su utisak ostavile propovijedi metropolite Msgra Franića i Msgra Arnerića. Jedna žena mi reče: »Ma svaka im je rič bila na svom mistu!«

Ne mogu drugo nego čestitati dragom don Ivi, mome prijatelju, i svima njegovim suradnicima kao i čitavoj Korčuli, koji su znali spojiti ovu veliku manifestaciju vjere i rodoljublja Posebno se radujem sestrama Dominikankama koje su ovdje razvile svestran rad te uživaju veliki ugled i poštovanje sviju.

Korčulani naprijed i dalje, za novim osvajanjima duša pod okriljem Vaše velike Zaštitnice!

DRAGUTIN KOCIPER
župnik Krista Kralja — Zagreb

Prvi puta sam u Korčuli: spomenici, grad, riznica — jednom riječju, sve je ostavilo na mene veličanstveni dojam. Mene je želja vodila odavno ovamo, jer su u povijesti bile važne i uske veze Perasta i Korčule. Dosta se sjetiti našeg slikara Tripa Kokolje. Slike u crkvi Svih Svetih smatram sasma sigurno njegovim djelom.

Proslava Obrane bila je nezaboravna. Ritmička vježba djećice na Akademiji dala je prelijepi uvod u cijelu svečanost! A procesija bila je afirmacija vjere ovog naroda. To nije bio folklor — to je u prvom redu izraz tradicionalne i suvremene vjere ovog svijeta.

Msgr DRACIJA BRAJKOVIĆ
župnik Perasta-Boka

Došao sam iz daleka i sve vidio, sve proživio. Vraćam se doma radostan što ću imati mnogo toga za pričati. Nešto slična nisam vidio u svom životu, a mislim da ni mladi neće toga ikada više vidjeti. Ovoga nema u Udinama, u Gorizi, a vjerujem da nešto slična nema ni u Rimu, kako mi više puta potvrdiše tamošnji znanci. Osobito to vrijedi za naše bratovštine. Toga nema i ne može se naći nigdje na svijetu.

MARIN CUCIA IZ UDINE

Sve je bilo vanredno. Mislim da takvu svečanost i procesiju nisam vidio kroz cijeli moj život. Zatim se moramo zahvaliti na ovom vašem doista ljudskom prijemu, jer je ovo bilo nešto izvanredno u svakom pogledu.

prof. JAKŠA RAVLIĆ
književnik, Zagreb

Osobito me procesija impresionirala. Gledao sam na pr. one torce: tko će to nositi — mislio sam. Došla mi je ideja za propovijed. Gledam naime te ljude s kojom odvažnošću nose taj teret koji je ujedno veliki simbol. I oni neustrašivo idu u starim tonigama! Sve to ima određenu simboliku, sve je to propovijed. Za mene je to de facto nešto veliko, izvanredno: ja sam tek s procesijom stekao duboko uvjerenje u vezi opatovih misli izrečenih na večeri. Stvarno je ovo nešto vrijedno i šteta da bi ovo propalo. Nije ono najbitnije, ali ovo mnogo govori. Bila je to zaista veličanstvena procesija. Meni se čini da je tu sve sudjelovalo, pa i oni u špaliru. To me posebno iznenadilo.

Grad je veličanstveni muzej koji živi. Onaj ambijent od katedrale do gradskih vrata kao okvir procesiji — toga nema nigdje u Dalmaciji. Prizor kao u filmskoj fantaziji.

Msgr JOSIP ARNERIĆ
Šibenski biskup

Sa više stanovišta ovo je slavlje nadasve uspjelo. Najprije ovdje se potvrđuje prisutnost viših vrednota. U naše naime vrijeme mnogi faktori kulturnog i društvenog života kao da zatajuju. Crkva se afirmirala kao faktor koji je prisutan, o kojemu se mora voditi računa. Vidjeli smo Katedralu, Riznicu, crkve: što bi bila Korčula bez Crkve! Pa svi napori uklapanja Pastoralnog vijeća, Banke sv. Jozipa, liturgijske aktivnosti u suvremeni život Crkve. Bratovštine svemu tomu daju solidnu podlogu. Drugi toga nemaju. Privezanost ljudi za tradiciju kod nas — sačuvala im je vjeru. To je također odaziv milosti Božjoj: volja da se priđe Bogu, a to je ono što ja u Korčuli vidim. Jedna volja da se bude kršćanin, da se bude Božji.

Pomoću ovih »starih« vrednota koje smo imali, mi smo se lakše regenerirali u poslijeratnom periodu. Bog u čovjeka dolazi najprije kroz srce, kroz ljubav. Psihička konstatacija mediteranca izložena je uvijek više estetskom i osjećajnom utjecaju. Bratovštine su jedan okvir kojega bi trebalo produbljivati.

U naše vrijeme u odnosu na ateizam: ne imati strah i ljudski obzir vis — à vis onih koji se izruguju — to je jedan apsolutno veliki plus: koncilsko svjedočenje za Krista. Za razliku od našeg predratnog mentaliteta kad su ljudi išli u crkvu jer je bila sramota ne ići — ovakve su nam strukture sačuvale prisutnost u našim stranama.

Rekoše našim Hvaranima za Velikosedmičnu procesiju da je to folklor. Mi smo im mirno dobacili: »Trebali ste doći k nama tamo negdje 1946. i 1947. i kasnije, da vidite kakav je to folklor bio kada je grmilo. . .!« Tako govori i Korčula.

Međutim tu je sad jedno pitanje kojeg često spominjem: ako je Duh Sveti u Crkvi dvije tisuće godina spavao — onda ja u Njega ne vjerujem! On je djelovao i djeluje danas i tjera nas naprijed da na svojoj nacionalnoj i vjerskoj baštini gradimo. Kako bi bilo na pr. kada bismo danas u povjesnici rekli da nećemo hrvatske kraljeve, da brišemo prošlost? Takva nacionalnost nebi značila ništa. Narod bez tradicije i vjera bez tradicije to je karakteristika divljih naroda, naroda koji nemaju prošlost, nemaju kulturu. . .

Don BOŽIDAR MEDVID
župnk Jelse

Nikad nisam u životu vidio manifestaciju vjerskog značaja tako veličanstvenu i dirljivu kao ovo u Korčuli. Posebno sam bio ganut gledajući kako iz gradskih vrata izlaze kao valovi žive vatre mladih korčulanskih bratima se bezbrojnim torcima.

FRANO PUHALOVIĆ,
Rijeka

Ja dolazim u Korčulu već 5 godina i prodajem rukotvorine. Vidjela sam ja dosta procesija, ali ovakve nisam vidjela nadalеko. I cijela proslava bila je nešto izvanredno. Nisam uopće otvarala posao, nego sam ujutro i popodne boravila u crkvi. Sve

me zanimalo. Znate, kad su svećenici i biskupi ulazili u crkvu onda je narod okrenuo pljeskati: a to neće onaj koji ne voli. Pa toliki narod; pa one žene, mladići došli na propovjedaonicu i naglas molitvu predvodili! Vidi se da tu narod drži do vjere. Bila sam ja posvuda i u Splitu, u Crikvenici i u Dubrovniku. Nigdje narod nije loš, ali u Korčuli je posebno dobar narod. Pošten narod. Možete ostaviti sve ovo na mom stolu — pa da će neki korčulanin uzeti, nikada!

MARA IVANAGIĆ,
župa Nova Kapela

I ja vaše godina dolazim s robom (voće) u Korčulu. Vidio sam ja i prije procesije u Korčuli, ali ova proslava — to se ne viđa! Najveći utisak ostavio mi je onaj sklad, ono ujedinjenje te mase ljudi u jednu cjelinu. Ono, kad oni muškarci nose velike svijeće-torce to je veličanstveno. Čuo sam ja da govore da to ne nose od velike vjere nego da je to tradicija. Ali ja mislim da nije baš tako: ne nose te teške svijeće i ne oblače one haljine tek tako. Kod mnogih je duboka vjera, kršćanski osjećaj. Znam ja: imam prijatelja ovdje koji su u bratovštinama.

MLADIĆ IZ OSTROŠCA
Hercegovina

Ja sam zadivljen čitavom proslavom. Osjeća se da je povezana ujedno prošlost i sadašnjost. Stara liturgija živi u novoj formi. Najgora stvar bi bila kada bismo mi odbacili našu prošlost. Mnogo puta sam mislio da je prije mene bio netko čije djelo sam ja nastavio i da će iza mene doći netko koji će nastaviti. Prema tome ako mi sada radimo i djelujemo, nastavljamo tuđi posao i predajemo ga drugima. Prema tomu ne može se ništa sasjeći od prošlosti nego možemo graditi na tome. Ako ova župska zajednica gradi na prošlosti svoj sadašnji život, mislim da ona čini jedan izvrstan posao i da je to pravi put. Može se stari život spojiti sa novim propisima i to je baš jedna izvrsna sinteza.

Ovu proslavu gledam u tom duhu i zbilja sve što je učinjeno, učinjeno je izvrsno. Posebno bih istaknuo na Akademiji vijenac »korčulanskog korala«. To je bilo veličanstveno! Kako je naša lijepa ikavica došla do izrazaja. Pa one intonacije. Ja sam bio preoduševljen.

DON JURE BELIĆ
Hvarski župnik

Za mene je bilo izvanredno proživjeti dolazak vjernika-hodočasnika u katedralu. Kažu da ni Korčula nije toga do sada doživjela. Vidi se privrženost naroda Crkvi. I to ne samo tradicijama nego i onome što je Crkva u bîti: sudjeluju u životu Crkve. . .

S obzirom na problem Opatije u Korčuli — kako će se stvari razvijati unapred — to nitko ne zna od nas. Ali ako ne uspije

očuvati je u sadašnjoj formi, onda treba imati plan da nebi nastao jedan vakum, jedno srozavanje. Trebalo bi pronaći drugu koju alternativu koja bi se predložila crkvenim forumima. Sada je crkva donijela određene zakone u tim pitanjima i ne vjerujem da se može štogod izuzeti. Tako je barem danas. Svakako je potrebno Korčuli pružiti prikladnu alternativu.

DON SREĆKO Msgr VUKOVIĆ
Vikar Nadbiskupije, Split

Gospini kongresi u Zagrebu doveli su me u Domovinu. Čim sam dočuo za feštu u Solinu o Maloj Gospi doletio sam iz Katuna u Solin. A našao sam se i u Vepric kraj Makarske na Gospinom slavlju. Nisam znao da je ovdje u Korčuli Gospina proslava. . .

Župnik u Blatu rekao mi je da je proslava u Korčuli bila ljepša nego je bila na Mariji Bistrici (!): da je relativno bilo više naroda, više liturgijskog sjaja. . . pa mi je prenio govor nadbiskupa Franića i pozdrav opata koji da su bili tipični.

Nisam znao za proslavu ovdje, a sada dolazim i vidim natpis: Marija — početak boljeg života.

Badijska Bogorodica drži na ruci Djetića. Gospa bez Djetića je ništa. Sa Djetićem ona je Majka Božja. Jer Marija je najprije s Djetićem i Mysterium Christi i onda naša Sestra: »Ti si moj Stvoritelj i moj Sin«.

Nikada neću prigoriti, prižaliti da nisam došao u Korčulu na proslavu. Da mi je tko rekao — ja bih bio doletio. . .

o. dr KARLO BALIĆ, RIM

Pod utiskom Akademije koja je bila toliko produhovljena, korčulanska, sređena i smirena - kroz vjekove odzvanjala duhovnost Korčule — ja sam u savršenom miru, sreći i sabranosti kao nikada pristupio polnoćnoj Pričesti, a da me nije uznemirilo ništa profano — kako je inače u programu bilo predviđeno.

Dubrovnik stoji pred rijetkim jubilejem: 1000 god. čašćenja sv. Vlaha. Bit ću sretan, ako vidim i osjetim ovakav duh i ovakvo slavlje u Dubrovniku kako je bilo ovo sada u Korčuli.

prof. DINKO FORETIĆ,
Dubrovnik

Živim pod utiscima proslave. Prošla sam mnogo svijeta, vidjela mnogo svečanosti, ali ovo je neviđeno i nezaboravno! Ne čudim se sebi što sam ostala očarana, ali snebivala sam se vlastitom sinu, mladom liječniku, koji je prelazio »u više sfere« nesuvislo dajući oduška svojoj očaranosti spektakla vjere, pobožnosti i tradicije. A nakon svečanosti trčao je prokuri Svih Svetih da ga upišu u bratovštinu njegovih predaka.

DOSI ud FATTORINI,
Zagreb

Što oni hoće, što nam pod nos podbacuju »folklor«! Sjećam se svog starog djeda od 86 godina. Mama bi redovno imala mnogo muke da ga sredi i otpremi na nedjeljnu Misu. Podosta rijetko: nemarni Korčulanin! A taj isti nono od 86 godina je u svom testamentu zapisao kao zahtjev, da ga se ukopa u sasvetanskoj tonigi. Ta njegova toniga — bila mu je silni simbol vjere! Uvjerena sam da mu je ona bila ravna vrednoti križa u rukama. Mi tako gledamo, tako proživljavamo i ne dopuštamo da mi govori netko o »folkloru«.

I nešto drugo želim reći:

Ulazimo u moderno doba postkoncilske Crkve koja nam je dala Pastoralno vijeće, ne kao skup ovaca nego kao aktivnih suradnika za dobro duša, za dobro Zajednice. Tu smo svi: ima nas službenika, radnika, intelektualaca, jednostavnih. Svakakvih: ovakvih i onakvih! Ali sasma je sigurno: svi smo dobronamjerni, svi želimo sve najbolje i pridonosimo svoje vrijeme, znanje i požrtvovanje koliko najviše možemo... Nekima je i to bezvrijedno, beznačajno. Neki se na nas, na naša zalaganja uopće ne obaziru kao da je naše Pastoralno vijeće »mačji kašalj« ili zbrda-zdola montirana fasada kako bi don Ivo nekoga zavarao ili prekrio svoje tobožnje ambicije.

Potrebno je shvatiti da smo mi tu i da smo na zemlji sa četiri noge oslonjeni — spremni i slobodni zastupati i ostvarivati svako dobro dostojno i korisno crkvi i našoj zajednici.

TIENI TEDESCHI,
Korčula

I Z I N T E R V J U A-a

LATERNA: Živimo u eri mnogobrojnih proslava. Kako općenito gledate našu proslavu 400 god. obrane Korčule od Turaka?

BISKUP BEZMALINOVIĆ: Drago mi je, da sam u Korčuli na poslavi 400 god. Obrane. Za Korčulane je ovaj jubilej bio od izuzetne važnosti. Svi su sa ponosom pripovijedali o junaštvu svojih pradjedova i o nebeskoj pomoći pod zaštitom Majke Božje od Otoka.

I susjedni Hvar je bio napadnut u isto vrijeme i od istog neprijatelja. To je za nas tužno sjećanje. Mi smo bili pregaženi, porobljeni i popaljeni. Stradala je i hvarska katedrala.

Vaša je bila upravo dužnost mladoj generaciji uprijeti prstom u ono što je vrijedno, što je trajno, što vrijeme ne briše, što je uklesano ne u hladnu ploču, nego u topla srca zahvalnih potomaka.

L: Hvar i Korčula sačuvali su svoje tradicionalne strukture u prisutnosti svojih bratovština. Što mislite o njima u našoj pokoncilskoj Crkvi?

B.: Naš svijet, a pogotovo Korčulani, vole svoje tradicije, običaje, svoje privilegije. Nadasve su ponosni na svoje Bratime. O njima se znade na daleko. O njima priča svaki Korčulanin, bilo da je kod kuće ili u tuđini. Bratimi Korčule danas su postali

pojam. To je dio Korčule. Tu su zastupani svi slojevi građana: liječnik, profesor, intelektualac, radnik: svi! Svi oni stupaju zajedno u svojim tunikama i upaljenim torcima. Sve ih povezuje bratimska, kršćanska ljubav i ljubav prema svom gradu Korčuli.

Vode brigu i o svojim naslijednicima. Ganutljivo je bilo promatrati malu djecu u bratimskim odijelima, a u ruci im velike svijeće koje nisu mogli ni uspravno držati! Oni će nastaviti tradiciju i ljubav svojih očeva.

Uvelike treba paziti da Bratimi ne budu samo tradicija, folklor koji će privući radoznalost stranaca. Ono što je duša tijelu, to Bratim treba da bude u svojoj obitelji, u svojoj okolini, u svom gradu. U ovo nemirno vrijeme, u ovoj pometnji duhova, u doba sekularizacije kada se Boga nastoji otkloniti iz svoje sredine — svaki Bratim trebao bi biti sol zemlje, svijećnjak koji svijetli drugima i pokazuje im pravi put života. Bratim treba da živi Evanđelje, da drugima pokazuje Krista, da drugoga zagrije za Boga, za Krista, za Crkvu.

Ispravno je rekao M. Gandhi: Kako vi kršćani možete nekoga dobiti za Krista, kada vi sami nijeste za njega zagrijani!

A korisno bi bilo Bratime međusobno upoznavati, povezivati. Mi u Hvaru na pr. imamo dvije vrsti bratima. Oni se s vašima ne poznaju. U izvanrednim prigodama trebali bi jedni druge i posjećivati. Valjda je ova proslava u Korčuli bila za to najbolja prigoda.

*

Lanterna: Došli ste u Korčulu da kao novinar G. K. izvijestite o našoj Proslavi. Koji je Vaš kratki, bitni komentar ovog Slavlja?

G. Đurak: Prikaz o tome slavlju diktirao sam telefonski svom uredništvu. Korčulani do kojih dopire G. K. čitali su moj izvještaj. Sada bi zapravo ja imao dužnost vas Korčulane zapitati kakav vi imate komentar na moj izvještaj o proslavi.

L.: Smatrate li da je u ovoj proslavi u cjelini, odnosno u njezinim trima najvećim trenucima: akademiji, koncelebraciji i u večernjoj procesiji, dominirala poznata korčulanska tradicionalnost ili je ipak bio živo prisutan duh pokoncilske Crkve?

Đ.: Ova je proslava bitno bila vezana i naprosto uvjetovana »tradicijom«, tj. oživljavanjem sjećanja na povijesni događaj od god 1571. Tako je »tradicionalnost« bila sasvim na mjestu tih dana. Sve je, međutim, bilo dobro usklađeno ili usađeno u oblike, liturgijske i druge, koji su suvremeni, pa prema tome i u duhu pokoncilske Crkve.

L.: Jeste li — posebno u liturgiji — doživjeli u Korčuli sudjelovanje i doživljavanje vjernika?

Đ.: Da, sasvim.

L.: Da li ste u Korčuli za vrijeme ovih svečanosti u bilo kojem trenutku osjetili neki negativni utjecaj i nesuvremenost preživjelih tradicija?

Đ.: Ovo je osjetljivo pitanje, ali neću izmicati odgovor. U trećem dijelu proslave — popodnevna procesija gradom — nisam mogao biti ponesen formiranjem i razvijanjem procesije. Bio je to za mene doživljaj i impresionirala me je, ali ne religiozno. Bio je to za mene zanimljiv i atraktivan prizor s reminiscencijama na prošlost. Ljutite li se na ovakav odgovor?

L.: U pripremanju, organizaciji i izvedbi ove proslave sudjelovalo je vrlo aktivno župno Pastoralno vijeće, dakle laici — dakako, potpomognuti od većine vjernika Korčule. Da li se taj angažman zajednice osjetio i vidio?

Đ.: Da, svakako. Korčula je zaista bila ponesena svečanom proslavom i ja vjerujem da je to poslužilo oživljavanju zajednice i unutarnjim povezivanjem oko zajedničkih ideala.

(sa preč. biskupom hvarskim msgr C.Bezmalinovićem i sa o. Gabrijelom Đurakom, članom uredništva »Glasa koncila« razgovore vodila u ime »Lanterne« član uredničkog vijeća mr Alena Fazinić).

ZNAMENJE NEBA

Više puta sam se pitao i bio upitan: dali je Rozanovićev opis događaja 15. VIII 1571. zaista čudesni zahvat Bogorodice ili je takav bio sticaj slučajnih okolnosti.

Čudesa Gospodina Isusa nose pečat direktne nadnaravne intervencije i moći koja se ne mogu pripisati »slučajnim okolnostima«. Ona su učinjena u dokaz Njegove istinitosti: »Ako meni ne vjerujete, vjerujte mojim čudesima!« Korčulanski događaj Obrane nema takvog čudesnog znaka. Mogli bismo reći: sve prisutne okolnosti učenom i razboritom Rozanoviću učvrstile su uvjerenje da je »Sretan onaj za koga se Nebo bori!«

Obnovimo te okolnosti u tezi i antitezi:

Bijeg, strah, buna, očaj — odjednom zanos, hrabrost, vještina 153 duša u obrani — oko 1500 Turaka u navali.

Križ — zastava — uklik »Živio Krist« na zvoniku: 153 čovjeka postaju divovi, a 1.000 iskrcanih neprijatelja smete, obeshrabri.

Vedro, žarko ljetno vrijeme — odjednom orkanska zimska bura. . . — tjera 20 galija i tisuću pješaka od grada polurazorenih zidina. . .

Bjegunci-lutalice uokolo grada — nitko ne upade u turske ruke, iako su Turci pretresli svaki pedalj, svaku ogradu.

Iz Risanskog zaljeva u pohod na Dalmaciju polazi Karakozije s 55 galija i Uluz-Ali sa 20. Pred Korčulom se u rivalstvu odjeljuju — poslije Korčule se ujedinjuju — na povratku kraj Korčule se opet rastavljaju. . .

Rozanović s pravom dakle kliče: »Vjerujem zasigurno da je Djevica — koja ne dopusti do joj se iz grada odnese čudotvorna prilika kao zalog darovane nam zaštite — pokazala do pod njezinim okriljem stoji Grad . . . «

Korčula, a ne samo Korčula — trajno će upisati ovu jubilarnu proslavu 400 god. Obrane. Vele: naš grad nešto slična nije do sada vidio ni proživio.

Trajno prisutan motiv Proslave bio je: slavimo Znamenje Neba. . .

A slično Znamenje ukazalo se i svima nama. Mi smo tomu svjedoci. Ljudi su na sve strane danima o tomu govorili, raspravljali. Zabilježimo:

Na zvoniku Katedrale danima su vijorili barjaci: povjesni crkveni barjak crveno-zeleni sa Rozanovićevim usklikom: Vivat Christus, sa pozlaćenim križem na vrhu i hrvatski, republički barjak.

Čulo se ponegdje negodovanje, a mi bijasmo smeteni i ojađeni. Ujedinjeni simboli obrane, vjere i naroda pod zlatnim križem: iziskivali su Znamen:

VRIJEME: sedmica prije i sedmica poslije nisu skidale jugovinu ,vjetar, pelješku maglu do mora i bljuzgavu kišu. A nedjelja 12. IX. usred tmurnih dana osvanula je u odijelu predivnog ljetnog dana puna tišine, svjetla, vedrine. Ni vruće ni prohladno.

Ljudi rekoše: nedjelja je bio »odrezani dan« — zaista od Gospe rezerviran, darovan.

LOKACIJE: prostor »Ljetnog kina« za priredbe u režiji crkv. zajednice je »nedopušteno voće«. Društvene organizacije obećavaju, a Vlast zabranjuje: jer se ovaj »javni skup vjerskog karaktera treba održati na mjestu koje ne pripada vjerskoj zajednici«.

Subotnje vrijeme uvečer na pijaci za Akademiju je možda i prikladnije, ali utihnuto nebo spušta pokoju kapljicu. . . i Gospa nas goni na odluku: Akademija se održaje u — Katedrali. . ! A kako i nebi: korovi, kazališne grupe, filharmonije, itd. dobivaju crkvene prostore za svoje profane priredbe — pa zašto ne bismo i mi?

I najveći uzvanici bijahu impresionirani savršenom harmonijom katedralnog ambijenta uz don Lukin paneau — sa pruženim programom u riječi, pjesmi, prastarim korčulanskim napjevima. .

U ljetnoj šarolikoj sredini, uz učešće mase hodočasnika sa mnogih strana — nije bilo ni najmanjeg incidenta, neugodnosti, neraspoloženja s bilo koje strane. A završni govor g. Arnerića Šibenskog biskupa zamišljen je na otvorenom: na Puntu. Hvatao se već jaki sumrak. . . pokretni razglas otkazao službu. . . komplikacija smještaja mase. . . i propovijed je održana (jasno) u Katedrali! A crkva, pijaca, ulice ispunjene svijetom, tišinom, sabranošću i razglasnim odzvanjinjem govora . .

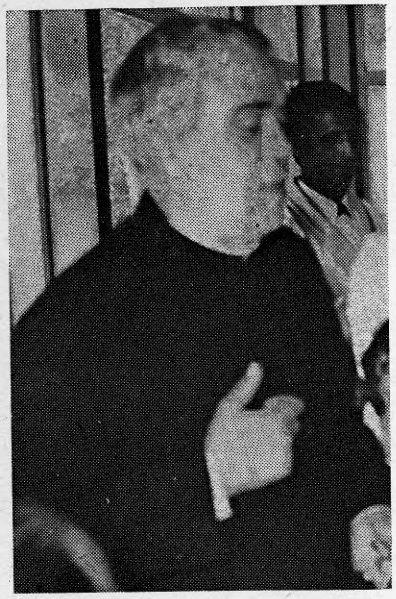

OPAT I KORČULA SVJEDOČE O »ZNAMENJU NEBA«. . .

Banket za 130 ljudi nemamo gdje održati kao »skup vjerskog karaktera«: u dvoru nema mjesta, kod Dominikanki također, u hotelu »Korčula« ili u »Parku« su gosti, a Turistprogres nuđa »Bon Repos« usprkos gostiju: radosno, jeftino, uslužno.

PROGRAM: Hrvatski crkveni dostojnici, naši uglednici i narodne mase — hodočasnici nisu smjeli vidjeti prigodom ovog slavlja našu »Morešku«. . . Dječja ritmička vježba je nadoknadila. Uostalom s onakvim vremenom i nebi se »Mo-

reška« održala. Ali je zato najavljen za sutradan, ponedjeljak 13. IX., za turiste, za strance. Platili su skupu ulaznicu, a nažalost se nije mogla održati: kiša je svih otjerala. . .

Izostavljen je koncert muzike »pred Katedralom«: imao se održati pred Općinom iste večeri. Međutim nije se mogao održati. . . Koncert pred Katedralom ipak je održan: katedralni trg je odzvanjao pred masom osobito mladih od svirke i pjevanja splitskog Vis-a »Dominik«. . .

I don Ivo veli: ne bijaše ovdje čudesa, ali bijaše »Znamenje neba«. . .!

DOBROČINITELJI SU POMOGLI

IZ SVIJETA:

Argentina: Sonja De Castro, Domingo Tomović, Andro Fabris.
Australia: Drago Sambrailo, Nick Segedin, Anna Gage.
St. Africa: Albert Vojvodich, Pjerina Jericevich.
Canada: Marc Belic, Gilda Stepančić, Dominikanke.
USA: Kata Sain, Maria Rogers, Niko Matijaca, Jaka Jericevich, Ksenija Bacich, Jacqueline Zletich.
Engleska: Dr Wooler, Mato Bilić, Elda Benett.
Francuska: Ante Kapor.
Monte Carlo: Ivo cap. Sladović.
Njemačka: Tjana Krešić, Ivica Golubović, Marinus Radovanovich, Berislav Visković, Ivo Fabris, Stjepan Prpić.
Holandija: Berislav Curać, Branko Mikulić
Italija: dott. Marin Sangaletti, Pietro Tomovich, Giovanna De Polo, Dobrilla Stecca, Elda Pavonetti, Amalia Mola, Niko Smerchinich, Maria Sacchetti, Giorgio Bernardi, Elenna Provvisionato, Giacomina Sparaccino, Gabriele Bernarni, Maria Curti, Carmella La Volpicella, Maria Cortelini, Lucia Jovion, Vicenza Piantinida, Marino Cucia, Catterina Caligaris, Gvido Benussi, dott. Geatano Benussi, Nicolo Portolan, Simeone Portolan, Antonio Buonvecchi, Domina Bosio, dott. Lino Benussi.
Švicarska: Maria Nicolet, Čedo Kraljević, Rozalije Vilović, pomorci;
ČSR: Zdenka Hajdukova.

IZ DOMOVINNE:

Dubrovnik: Dinko Tasovac, Dušan Radica, Đurđević Vinka, Tomo Kalođera, Ivo Fabris, Kapurso don Karlo, Kusalić don Niko, Esmeralda Lučić, Keti Pavlin, Vinko Ivančecić, dr Vinko Foretić, prof. Dinko Foretić, Vinka Giaschi, Tonči Krasovac, Stanislava Bartulović, Lino Šapro, Vinko Tomović, Herendija don Marko, Franka Prizmić, Kuzma Kaštropil, Ivan Vigna, Nikola Kaštelan, Poša don Pavao, Todorin Depolo.

Zagreb: prof Svetko Tedeschi, dr Nevenko Fazinić, Rajka Kalođera, Franjica Kurbanović, Baro Vitaić, ing Teodor Bernardi, Zorka Cviličević, Olga Vinzi, Dosi Fattorini, Stijepo Ivančević, Marija Kuntarić, Tea Brunšmid, Jelena Dukić, Zora Reiser, dr Josip Kribl, dr Herman Katić, dr Milan Gjukić, Jelena Crnobori, Marko Dominković, Magda Golubović, Ruža Kamenarović, Marinka Šimek, prof Vjeko Sladović, Stijepo Sladović, prof Damir Kalođera, Frano Glavočić, Jasna Hoch, Fani Franotović, dr Mićo Pausini, Jelka Arneri, Melita Matijaca, Fani Karzunović, Luka Depolo.

Split: Marija Milišić, Sestre Dominikanke, Liza Puchiera, Margita Đugum, Anka Kaliterna, Davor Vigna, Marija Milat, Svetka Farčić, Milka Jakaša, oo Isusovci, Marinka Zec, Duško Ružičić, Kruna Marinović, Smiljana Foretić, Vinko Krstulović, Marija Kovačević, Josip Cecić., prof. Stijepko Sladović, Petar Jeričević, Stjepo kap. Marinović.

Rijeka: Marinko Fattorini, Lidija Draščić, Ljubica Dužević, Teo Fabris, o. Ladi Fazinić, Frane Puhalović, Drago Puhalović.
Beograd: Mihajlo Čanjak, Smiljana Stefanović, Tera Šale, prof Ignjatije Zloković iz Kotora, ss Dominikanke iz Subotice, Sergije Foretić iz Sesveta, Petronila Srinčić iz Trebinje, s Blandina Blitvić iz Kali, Župni ured Omiš, vić Baldo Mladošević iz Gruda, Vjera Dorbić iz Novigrada, Marija Milišić iz Solina, kap Šime Mlinarić iz Zadra, Ratka Petrinec iz Križevaca, Ane Kalođera iz Pule, don Augustin Milina iz Majkova, Župni uredi Lastovo i Žuljana.

Korčulansko-Pelješki kraj: Filippi Toni, Dominikanke, Tera Peručić, don Kruno Silov, Franjevački samostan, Sestre iz Smokvice, Vele Luke, Korčule; župski uredi Blata, Lumbarde, Žrnova, Marija Protić iz Blata, Martinac Ante i Msgr Ivo Oreb iz Vele Luke;
Grad Korčula doprinio je najviše. Posebno ističemo doprinos Mjesne Zajednice (2.500,00) i Brodogradilišta (2.000,00) din.

Znanim i neznanim dobrotvorima — topla hvala!

GOVORIDU

Fešta nam je prošla brez nikih specijalih kvaka i ceromonija: sve je hodilo kako po loju. Ni bilo puno ni nervozitadi ni jida. Kadgodikar je dun Ivo bî »na peran«.

Tako je šjora gospoja Alena najprin skupila »jezikovu juhu« u samu subotu izjutra. A niki drugi koji su hotili informaciju ni okrenuli su timun kad im rekla: »Bižite ča, jer ćete što čut, kako i ja. . .!« A pačifika sestra Vinka donosi karte, programe i propozit: »Molim vas desetak minuta za dogovor!«, a don Ivo izvali joči, raširi justa i kako iz dubine jame paklene promrsi: »Govoriteeee! govoriteeee! Vi dite, da nimam vrimenaaa. Sve van piše unutraaa!« I s. Vinka pošla ča s faculetom na jočima.

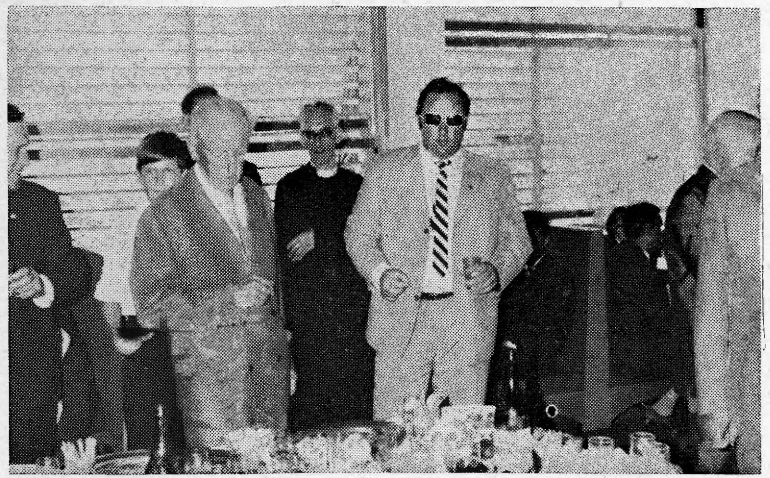

ANTIPASTI I APERITIVI BANKETA

A oni žvelti parok iz Smokvice nam je rekâ da ga je od svega najviše imprešjonalo kako je parok onako pačifiko dočekiva grupe, priko mignifona ih pozdravlja i drža se ko da nî ništa! Ma baš je pogodi kako-Marica! A Fešta je kurila. . .

INTROIT

Vapor je u subotu ariva na rivu. Ishodu biskupi i invitati. . . Don Ivo se uskomeša i pozdravlja hi, sad jednega sad drugega. Usput je čapa okolo sebe ništo našega svita i prezentaje hi redom kako svoju svitu od dočeka. Ma tajnika od Pastoralnega vića nima ni blizu ni daleko. Začrnjeni se bidan opat: ». . . Blagooo, Blagooo! ma dî te je vrag odni. . .« I budući jerbo ni sisa veslo kako čučin: čapa je kraj sebe plećatega Jureta i prizentava ga: »Ovo je naš tajnik. . .« U to vrime Blago se raskvoca u oficiju parokije s kartama, kartunima i indiricima — čekajući da počne uredovat di će kojega od invitati otpremit u čigovu kamaru. Brani se da je takva bila »dnevna zapovist«. . .

AKADEMIJA

Okolo Akademije naša se uvriđen i protestira je jedino naš Andre-perit od pompe funebre. Usrid crikve nahodile su se one klupe — sidite iz destrutoga kina s puno brokava na sve bande. U njima su inbragali biskupe i invitate. A kad se poveretto Nadbiskup hoti u niki čas dignut mora se dizinčetavat s live i s desne bande. . . A oni od prokure lipo se inkalumali u kor. . . Pa mu junaško serce ni dalo mira nego je nahrupi na bidnega Ginota: »Lipo, lipo, ke finezza, kašpito! Biskupe si inkristâ u one banke, a ti si se impoltrona u kor na čerjenim štratima i kušinima od perja. . .!«

KONCELEBRACIJA

Bilo je više misnika uz biskupe negoli se unaprid znalo, pa su falile dvi sidite okolo oltara. U onoj priši don Ivo miga Blagotu: »Terči, donesi dvi sidite za pope isprid oltara!« On kako strila se provuka izmeju nabijene čejadi i kud će negoli u palac po dvi katride. . . Ma katride ne idu isprid oltar

i vrime je pohomilo . . . A don Ivo nervoz i subitan: poskoči do bande svetoga Roka, čapa dva karigina, nosi hi u ariju i skontra se s Blagotovim katridama justo kolo entrate na oltar. . . Samo ga je odmiri jočima: »Biži ča, biži: ponesi hi na pijacu i na njima sidi dokle svrši cila fešta . . .!«

BANKET

Justo u porne i dva kvarta našli smo se mi korčulani u Bon Repos — ne zbog obida (dakako!) nego jerbo smo dišiplinirani narod. Malo nas je poni čâ oni blaženi entrèe oliti antipast: ni ga bilo na terpezama nego na špecijaloj terpezi i na špecijali način. Svakega blaga Božjega: pića, jića od svih kvalitadi od ovega svita! Ostali smo inšempjani. . . Šjor Gabre se ni dâ smest nego se akosta i hita je po redu. A drugi višje gledaju i kako da hi je strah. . . Capo di sala naš Cvijo to gleda s bande i daje ordinacjuni pervemu kamarjeru: ». . . pusti, pusti, ne goni hi da uzimaju: neka se uču na ovi moderni evropski način podvorbe . . .!« Isprid njega stali su okrenutom škinjom dvojica od deboto 300 kila: Ante od Mihovilaca i Djenko od Sasvetana. Odmah su počeli šapurat meju sobon i berže se akordali negoli u procesjuni: leva, leva su učinili rep od čejadi i stali hi vlastitim primjerom edukavat kako se to skonsumaje. . . Pustili su slane baturice, kekse, sardine, a platio je pršut i gavrilović. Bila je to navala kako ono u valovima galije Uluz-Alije: »napadaj« — ritir — pa jopet napadaj. . .! Intanto trpeza se brzo praznila, a kamarjeri su pošli čâ. . .

Šjor Gabre hi je freneva: »Nemojte tako i toliki — oli ne vidite na trpezama koliše od puno pijata! A ko će onda to očistit. . !?

PROCESJUN

Procesjun je formalno zagerlila cili grad! Bi je to kako jedan živi obruč. Vaja zafalit normalo tolikim grupama judi izvana. Od naših vraguti nî fali osim ritki koji se indišpeta radi bandire . . . Fala lipa, ni važno.

Dakako, bilo je puno bratima, ma ne onoliko kako na Veli Petak. To je kjaro i razumlivo. A koliko hi je bilo? Teško je to reć i pravi lumer ustanovit, jerbo se

niki berzo ofendu — kako u statistiki na Veli petak. . . In fin smo ostali da ćemo uzest kako siguro registracjun od dotura Renca. On će konstantirat pravi lumer.

Djenko je to fetivo dočeka: Dotur je sasvetanin... I kad smo imali sedutu za bilancu svega Dotur je raporta: . . . Bi san i ja obučen u bratima, pa znate kako je. . . A drugo: vi znate da san bî bolestan i to sa očima. Gleda san uduplo sve. A nisan kriv što san u procesjuni ništo gleda normalo, injulo — kao per ezempjo mihovilce — i tošno nabraja. . . A kad su prohodili sasvetani oćuti san jopet nike smetnje i njih san broji uduplo, moj Djenko. . !«

ALTERNATIVA

Meštri u penšjuni Čičo i Frane imali su doskoras i kombinavali kako bi se mogla ova fešta učinit brez troška i brez konfužjuni. . . Pa su došli do zakjuška: Moga je dun Ivo izvadit iz pastičerije Fareta i Mustafu — dovest hi na pjacu — prilipit jim po dvi pjuske sa svake bande i poslat hi doma. A da se ne uvridu — ponit hi doma na bićerin. I tako bi lipo sveršila cila fešta! (Kašpito! baš bi to tukalo! Ko da nam oni nisu braća — kako je to lipo reka i nadbiskup Franić! — stavila je svoju mendu šjora Tieni).

IZA FEŠTE

Iz magnetofonske kurdele prepišiju se pridike, riči, sve.. A nikako nać oni rotul di je Nadbiskupova pridika! Don Ivo je sve obaša: crikvu, oficij, palac, kamare, ormare, škafetine. . . Sav desperan po nikoliko puti trči na sve bande i govori: »... ma Gospo od Otoka, ma moj lipi sveti Antonje — nađite mi kurdelu. . . čapat ćete po sviću. . .« Brez koristi. I tako cili dan... Onako jadan kasno uvečer poša ja spat. Pa se jopet dignu i poša do magnetofona — otvori ga i unutra — »izgubjena« kurdela. . .! Virujemo da su sviće bile užegane sutridan.

FINALE

Višje puti štijemo i čujemo kako se tužidu naši od guverna dan nan televizijun i đornali davaju slabe oli krive informacijuni. . . A Bože deliberaj, da bi oni tamo priskočili crkvene događaje oli hi krivo inkartali da neznaš što je bob, a što je pop! A kad se štogod napiše vaja se čuvat pegule: da hi kogod ne denuncja kako ortake crikve i popova. Tako per ezempjo u »Slobodnoj Dalmaciji« u lumeru 8248 od 14. IX. ove naše godine niki pisar N.P. posla je telefonom informacjun »Proslava u Korčuli« u sredini, na pervoj pagini novine: smistili su je oni dobri judi od redacjuni.

Ako niste, nađite ti lumer i prolegajte! Držat ćete se za fijanke kako je oni N. P. informa cili svit. Sve što je javi i napisa je deboto sve istina brez kvadra, brez subjekta i brez nijanke jedne riči da je bilo c r k v e n o slavlje! Šesno izmiša jedno, drugo i treće: svemu stavi drugi kvadar, napisa ono što je imalo bit, a ni bilo i — mirna Bosna!

Tako van se to događa u provinciji kad se puše na hladno i kad se čovik boji i od vonja od tamjana. . . Govoridu da su nekada samo nojevi tiskali kljun u pržinu od dezerta, kad bi vidili štogod što hi nebi komportalo. . .

Naši niki jidu se da i naš »Glas Koncila« je doni »golu informacjun« o fešti, istina u podujem artikulu u novini. Vaja se s time kuntentat, jerbo i naši hoću bit »novinari od visti«, a ne stavljat kvadre i kvadriće koji su se dogodili oli hi pisac nadožuntaje. Govoridu da gjornalista triba pružit informacjun o događaju ne ulazeći u vanjski oli duševni kolorit događaja... Inače bi giornali imali stotine pagina, a per ezempjo, naša Lanterna bi bila brez posla. . .

SADRŽAJ

Riječ našeg biskupa korčulanima 3
Dobrodošlica 7
Radosni pozdrav svima 9
Zahvala svima 11
Bilo je ovako 13
Odlični gosti 37
Četiristo je ljeta 39
Riječ metropolite 41
Iz zdravica 47
Završna riječ biskupa Arnerića 59
Rekli su nam 65
Znamenje neba 73
Dobrotvori 77
Na tablunu 79

Foto: Niko Sessa i Ivo Kalogjera

Izdavač: Župska zajednica — Korčula, ul. Biskupije

Uređuje: Uredničko vijeće Zajednice

Odgovara: Ivo Matijaca, korčulanski opat

GODINA: VII. KORČULA 1971. BROJ: POSEBNO IZDANJE

Tisak: Štamparsko poduzeće »Franjo Kluz« — Omiš

H 136

Spomen plaketa, rad Vinka Fabris, akadem. kipara.